

รายงาน
การประชุมสมาคมเลขาธิการรัฐสภา ประจำปี ๒๕๖๐
ระหว่างวันที่ ๑๓-๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๐
ณ นครเซนต์ปีเตอ์สเบิร์ก สหพันธรัฐรัสเซีย

การประชุมสมาคมเลขาธิการรัฐสภา (The Meeting of the Association of Secretaries General of Parliaments - ASGP) ประจำปี ๒๕๖๐ จัดขึ้นระหว่างวันที่ ๑๕-๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๐ ณ ห้องประชุม Event Hall อาคาร Parliamentary Centre นครเซนต์ปีเตอ์สเบิร์ก สหพันธรัฐรัสเซีย โดยการประชุมครั้งนี้ มีผู้เข้าร่วมการประชุมทั้งสิ้น ๑๓๒ คน จากประเทศสมาชิก จำนวน ๗๖ ประเทศ

คณะผู้แทนไทย นำโดย นายสรศักดิ์ เพียรเวช เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เข้าร่วมการประชุมสมาคมเลขาธิการรัฐสภา ประจำปี ๒๕๖๐ ณ นครเซนต์ปีเตอ์สเบิร์ก สหพันธรัฐรัสเซีย

ในการประชุมครั้งนี้ มีนาย Geert Jan A Hamilton เลขาธิการวุฒิสภาแห่งราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ ในฐานะรักษาการประธานสมาคมเลขาธิการรัฐสภา เป็นประธานและเป็นผู้ดำเนินการประชุม โดยมีคณะผู้แทนไทย จำนวน ๔ คน เข้าร่วมประชุม คือ

๑. นายสรศักดิ์ เพียรเวช	- เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร - สมาชิกสมาคมเลขาธิการรัฐสภา - หัวหน้าคณะผู้แทนไทย
๒. นางพรพิศ เพชรเจริญ	- รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร - สมาชิกสมาคมเลขาธิการรัฐสภา - ผู้แทนไทย

๓. นางสาวกัลย์ธีรา ลีลานนท์ - นักวิเทศสัมพันธ์ชำนาญการพิเศษ
กลุ่มงานสมาคมรัฐสภาและสมาคมเลขาธิการรัฐสภา
สำนักองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
- เลขานุการคณะผู้แทนไทย
๔. นางสาวสมสกุล ลิขนะจุล - นักวิเทศสัมพันธ์ชำนาญการ
กลุ่มงานกิจการพิเศษ
สำนักองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
- ผู้ช่วยเลขานุการคณะผู้แทนไทย

กำหนดการประชุมสมาคมเลขาธิการรัฐสภา

การประชุมสมาคมเลขาธิการรัฐสภา ประจำปี ๒๕๖๐ ระหว่างวันที่ ๑๕-๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๐ ณ นครเซนต์ปีเตอส์เบิร์ก สหพันธรัฐรัสเซีย มีกำหนดการประชุมดังนี้

วันอาทิตย์ที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๐

คณะผู้แทนฯ ทักษะศึกษาตามโปรแกรมวัฒนธรรมจัดโดยเจ้าภาพผู้จัดการประชุมทั้งวัน

วันจันทร์ที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๐

- เวลา ๐๙.๓๐ นาฬิกา - การประชุมคณะกรรมการบริหารของสมาคมเลขาธิการรัฐสภา
- เวลา ๑๑.๐๐ นาฬิกา - เปิดการประชุม
- พิจารณาระเบียบวาระการประชุม
  - แนะนำสมาชิกใหม่
  - กล่าวต้อนรับผู้เข้าร่วมประชุมและการนำเสนอระบบรัฐสภาของสหพันธรัฐรัสเซีย (Parliamentary system of the Russian Federation) โดย นาย Sergey Martynov เลขาธิการสภาสหพันธรัฐรัสเซีย
  - การนำเสนอประเด็นอภิปราย เรื่อง “การบริหารงานร่วมของสองสภาในระบบสภาคู่” (The joint administration of two chambers in bicameral parliaments) โดย นาย Philippe SCHWAB เลขาธิการรัฐสภาสมาพันธรัฐสวิส
  - การนำเสนอประเด็นอภิปราย เรื่อง “การจัดการและระบบการปกครองของสภาผู้แทนราษฎรบราซิล” (The management and governance system in the Brazilian Chamber of Deputies) โดย นาย Mauro Limeira Mena BARRETO รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรสหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล

หัวข้อ : การมีส่วนร่วมสาธารณะและการสื่อสาร

- เวลา ๑๔.๓๐ นาฬิกา - การนำเสนอประเด็นอภิปราย เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนิติบัญญัติ” (Citizen participation in the legislative process) โดย นาย Najib EL KHADI เลขาธิการรัฐสภาราชอาณาจักรโมร็อกโก

- การนำเสนอประเด็นอภิปราย เรื่อง “วาระสนทนากับประชาชนในการเป็นเครื่องมืออ้างอิงเพื่อสนับสนุนการทำงานของรัฐสภาโอมาน” (Dialogue Sessions with Citizens as a Supporting Parliamentary Tool with Reference to the Omani Shura Council) โดย Sheikh Ali bin Nasir bin Hamed AL-MAHROOQI เลขานุการสภารัฐสภาโอมาน
- การนำเสนอประเด็นอภิปราย เรื่อง “Parlex : เครื่องมือการออกกฎหมายอิเล็กทรอนิกส์แบบใหม่ของรัฐสภาฮังการี” (Parlex : the new e-legislation tool in the Hungarian National Assembly) โดย นาย György SUCH เลขานุการรัฐสภาสาธารณรัฐฮังการี
- การนำเสนอประเด็นอภิปราย เรื่อง “ความท้าทายของการสื่อสารในรัฐสภา : การตอบสนองความต้องการด้านข้อมูลข่าวสารของสมาชิกรัฐสภาเพื่อประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้น” (Communication challenges for Parliament : Meeting the Information needs of MPs for greater efficiency) โดย นาย Anoop MISHRA เลขานุการโลกสภาสาธารณรัฐอินเดีย

วันอังคารที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๖๐

เวลา ๐๙.๓๐ นาฬิกา - การประชุมคณะกรรมการบริหารของสมาคมฯ

หัวข้อ : การมีส่วนร่วมสาธารณะและการสื่อสาร (ต่อ)

เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา - การนำเสนอประเด็นอภิปราย เรื่อง “การเชื่อมโยงรัฐสภากับภาคสาธารณะ – ยุทธศาสตร์ออนไลน์ของวุฒิสภาสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี” (Connecting Parliament with the Public – The Bundesrat's Online Strategies) โดย ดร. Georg KLEEMAN รองเลขานุการรัฐสภาสหพันธ์รัฐเยอรมนี

หัวข้อ : การเลือกตั้ง

เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา - การนำเสนอประเด็นอภิปราย เรื่อง “การเตรียมการรองรับสมาชิกรัฐสภาใหม่ของฝรั่งเศสจำนวนมาก ภายหลังจากการเลือกตั้งทั่วไปเดือนมิถุนายน ๒๕๖๐” (The large-scale renewal of French MPs following the general elections of June 2017) โดย นาย Christophe PALLEZ เลขานุการรัฐสภาสาธารณรัฐฝรั่งเศส

เวลา ๑๑.๐๐ นาฬิกา - การเลือกตั้งประธานสมาคมเลขานุการรัฐสภา

เวลา ๑๑.๓๐ นาฬิกา - งานเลี้ยงอาหารกลางวันเพื่อเจรจาทำงาน
สถานที่ : สภานครเซนต์ปีเตอส์เบิร์ก (พระราชวัง Mariinsky)

หัวข้อ : การบริหารเวลา

เวลา ๑๕.๓๐ นาฬิกา - การอภิปรายทั่วไป เรื่อง “การบริหารเวลาที่ใช้สำหรับการอภิปรายในรัฐสภา” (Management of speaking time in parliamentary debates) ผู้ดำเนินการอภิปราย : นาย José Manuel ARAÚJO รองเลขานุการรัฐสภาสาธารณรัฐโปรตุเกส

เวลา ๑๖.๓๐ นาฬิกา - การเลือกตั้งรองประธานสมาคมเลขานุการรัฐสภา

วันพุธที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๐

เวลา ๐๙.๓๐ นาฬิกา - การประชุมคณะกรรมการบริหารของสมาคมฯ

หัวข้อ : การจัดกลุ่มรัฐสภา (กลุ่มรัฐสภาระหว่างประเทศ กลุ่มมิตรภาพและสโมสรรัฐสภา)

- เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา - การนำเสนอประเด็นอภิปราย เรื่อง “การจัดกลุ่มรัฐสภา–รูปแบบและโครงสร้างทางกฎหมาย” (Parliamentary groupings–formats and legal framework) โดย นาย José Manuel ARAÚJO รองเลขาธิการรัฐสภาสาธารณรัฐโปรตุเกส
- การอภิปรายทั่วไป เรื่อง “ฝ่ายค้าน” (The Opposition)
ผู้ดำเนินการอภิปราย : นาย Manohar Prasad BHATTARAI เลขาธิการรัฐสภาสหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยเนปาล
- การนำเสนอประเด็นอภิปราย เรื่อง “การนำรูปแบบของความผิดพลาดและการตรวจสอบได้ของรัฐสภาในบริบทของรัฐที่กำลังพัฒนาไปปฏิบัติ” (The implementation of the oversight and accountability model of Parliament in the context of a developmental state)
โดย นาง Penelope TYAWA รักษาการเลขาธิการรัฐสภาสาธารณรัฐแอฟริกาใต้
- เวลา ๑๑.๐๐ นาฬิกา - การเลือกตั้งกรรมการบริหารของสมาคมฯ แทนตำแหน่งที่ว่าง
- เวลา ๑๔.๓๐ นาฬิกา - การอภิปรายทั่วไป เรื่อง “บทบาทและการทำงานของรัฐสภาในช่วงวิกฤต” (The Role and Workings of Parliament in crisis situations) ผู้ดำเนินการอภิปราย : นาย Philippe SCHWAB เลขาธิการรัฐสภาสมาพันธ์รัฐสวิส
- การนำเสนอการพัฒนาล่าสุดของสหภาพรัฐสภา (IPU)
- ถาม-ตอบข้อสงสัยเกี่ยวกับการบริหาร
- การพิจารณาร่างระเบียบวาระการประชุมสำหรับการประชุมสมาคมฯ ครั้งถัดไป (เจนีวา สมาพันธ์รัฐสวิส ระหว่างวันที่ ๒๔-๒๘ มีนาคม ๒๕๖๑)

วันอาทิตย์ที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๐

ประเทศเจ้าภาพผู้จัดการประชุมได้จัดให้มีการทัศนศึกษาตามโปรแกรมวัฒนธรรม ตลอดจนการให้ความรู้ด้านประวัติศาสตร์ของนครเซนต์ปีเตอ์สเบิร์ก อาทิ โบสถ์ Savior on Spilled Blood พิพิธภัณฑ์ศิลปะรัสเซีย ล่องเรือแม่น้ำ Neva พิพิธภัณฑ์ Stage Hermitage และชมการแสดงบัลเลต์ “Fairy Dolls” โดยผู้แสดงจากสถาบันบัลเลต์ Vaganova แก่คณะผู้แทนจากสมาคมเลขาธิการรัฐสภาตลอดทั้งวัน

คณะผู้แทนไทยเข้าร่วมกิจกรรมทัศนศึกษาตามโปรแกรมวัฒนธรรมจัดโดยเจ้าภาพผู้จัดการประชุม

การประชุมสมาคมเลขาธิการรัฐสภา วันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๐

นาย Geert Jan A. Hamilton รักษาการประธานสมาคมเลขาธิการรัฐสภา ระหว่างการกล่าวเปิดการประชุมสมาคมเลขาธิการรัฐสภา ประจำปี ๒๕๖๐

การประชุมสมาคมเลขาธิการรัฐสภาประจำปี ๒๕๖๐ ในช่วงเช้าเป็นการเปิดการประชุมอย่างเป็นทางการ ณ ห้องประชุม Event Hall อาคาร Parliamentary Centre นครเซนต์ปีเตอ์สเบิร์ก สหพันธรัฐรัสเซีย โดยนาย Geert Jan A Hamilton รักษาการประธานสมาคมเลขาธิการรัฐสภาและเลขาธิการวุฒิสภาราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ ได้กล่าวต้อนรับผู้เข้าร่วมการประชุมและขอบคุณรัฐสภาสหพันธรัฐรัสเซียที่รับเป็นเจ้าภาพในการจัดประชุมในครั้งนี้ พร้อมทั้งชี้แจงกำหนดการประชุมสมาคมเลขาธิการรัฐสภา ประจำปี ๒๕๖๐ ตลอดจนกล่าวแนะนำสมาชิกใหม่ของสมาคมฯ จำนวน ๒๓ คน

นางพรพิศ เพชรเจริญ รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
แนะนำตัวในฐานะสมาชิกใหม่ของสมาคมเลขาธิการรัฐสภา

ประธานสมาคมเลขาธิการรัฐสภากล่าวว่า การประชุมสมาคมเลขาธิการรัฐสภาในครั้งนี้จะนำมาซึ่งประโยชน์ต่อผู้เข้าร่วมประชุมในการปฏิบัติงานจริงในฐานะผู้บริหารประจำสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา รวมทั้งจะเป็นประโยชน์สำหรับสำนักงานฯ ในการสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงานของสมาชิกรัฐสภาและสถาบันนิติบัญญัติ ทั้งนี้ จะเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมการประชุมได้แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น ประสบการณ์ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในหัวข้อการอภิปรายต่าง ๆ ตามที่ได้กำหนดไว้ เพื่อนำมาเป็นแนวทางการปฏิบัติของรัฐสภาสมาชิก

จากนั้น ที่ประชุมมีการนำเสนอประเด็นอภิปรายในหัวข้อที่หลากหลาย และเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมการประชุมได้แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น ประสบการณ์ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม รวมทั้งมีการถาม-ตอบเกี่ยวกับประเด็นอภิปราย เพื่อนำมาซึ่งแนวทางปฏิบัติอันเป็นเลิศของรัฐสภาสมาชิก ดังนี้

การนำเสนอประเด็นอภิปราย เรื่อง “ระบบรัฐสภาของสหพันธรัฐรัสเซีย” (Parliamentary system of the Russian Federation)

โดย นาย Sergey Martynov เลขาธิการสภาสหพันธรัฐรัสเซีย

รัฐสภารัสเซียมีพัฒนาการที่ซับซ้อนและยาวนาน สามารถสืบค้นประวัติย้อนไปในสมัยพระนางแคเธอรีนมหาราชและพระเจ้าอเล็กซานเดอร์มหาราชมาจนถึงช่วงการปฏิรูปประเทศในต้นศตวรรษที่ ๒๐ จุดเริ่มต้นของการก่อตั้งระบบรัฐสภารัสเซีย คือ วันที่ ๒๗ เมษายน ๒๔๔๙ ณ พระราชวังฤดูหนาว ในครั้งนั้น จักรพรรดินิโคลัสที่ ๒ ได้กล่าวต้อนรับสมาชิกสภาและสมาชิกสภาดูมาซึ่งได้รับการเลือกตั้งเป็นครั้งแรก ทุกวันนี้เราถือว่าวันดังกล่าวเป็นวันรัฐสภารัสเซีย

ตามรัฐธรรมนูญของรัสเซียมีการปกครองโดยใช้ระบบสองสภา ประกอบด้วย สภาสหพันธ์ (the Council of the Federation) มีจำนวนสมาชิกประมาณ ๑๗๐ คน และมีสมาชิกซึ่งเป็นสตรี คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๐๖ หรือประมาณ ๒๙ ที่นั่ง โดยสมาชิกมาจากการแต่งตั้งและสภาผู้แทนราษฎรหรือสภาดูมา (the State Duma) มีจำนวนสมาชิกประมาณ ๔๕๐ คน และมีสมาชิกซึ่งเป็นสตรี คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๗๘ หรือประมาณ ๗๑ ที่นั่ง โดยสมาชิกมาจากการเลือกตั้งโดยตรง วาระ ๕ ปี สำหรับสภาดูมานั้น ประกอบด้วย ประธานสภา จำนวน ๑ ท่าน และรองประธานจำนวน ๒ ท่าน พร้อมด้วยคณะกรรมการสามัญ จำนวน ๒๖ คณะ และคณะกรรมการอื่น ๆ ที่จัดตั้งขึ้นตามวัตถุประสงค์พิเศษอีก จำนวน ๕ คณะ อาทิ คณะกรรมการตรวจสอบด้านความไว้วางใจเรื่องรายได้และทรัพยากร คณะกรรมการงบประมาณ คณะกรรมการจริยธรรมของสภาดูมา เป็นต้น ด้วยดินแดนที่กว้างใหญ่ไพศาลของสหพันธรัฐรัสเซีย ซึ่งมีความแตกต่างทางชาติพันธุ์ วัฒนธรรมและศาสนาของประชากรทั้งหมด รูปแบบของรัฐสภาแบบสองสภามีความสำคัญมาก

อำนาจของรัฐในประเทศอยู่บนหลักการแบ่งอำนาจของฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการ สภาสหพันธ์หรือรัฐสภาของสหพันธรัฐรัสเซีย ในฐานะองค์กรสำคัญของรัฐ ได้รับอำนาจในการออกกฎหมาย การเป็นตัวแทนของประชาชน และการควบคุมอำนาจ ทั้งนี้ การแบ่งแยกอำนาจและความเป็นอิสระได้ถูกขยายออกไปในแต่ละภูมิภาค แต่ละภูมิภาคมีความเป็นอิสระในการบัญญัติกฎหมาย เนื่องจากมีประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของตน

สภาสหพันธ์เป็นองค์ประกอบสำคัญในการรับรองสถานะทั้งหมดของอำนาจรัฐ บทบาทของสภาสหพันธ์ได้ถูกกำหนดโดยสถานะพิเศษของตัวเอง ไม่สามารถยุบสภาและเลือกตั้งซ่อมได้ ซึ่งต่างจากสภาดูมา ยิ่งไปกว่านั้น สภาสหพันธ์มีอำนาจในการตัดสินใจแต่งตั้งประธานาธิบดีสหพันธรัฐรัสเซียที่มาจากการเลือกตั้ง และรวมไปถึงการขับให้ออกจากตำแหน่งด้วย

รัฐสภามีส่วนร่วมในการแก้ไขประเด็นปัญหาสำคัญ อาทิ การรับรองอำนาจอธิปไตยของรัฐและการรวมดินแดน ความมั่นคงแห่งชาติ สถานะของสหพันธรัฐ และความสัมพันธ์ระหว่างชนกลุ่มน้อย ตลอดจนโครงสร้างทางการเมืองของรัสเซีย ฯลฯ รัฐธรรมนูญได้ระบุขอบเขตอำนาจของสภาสหพันธ์ในประเด็นต่อไปนี้ การรับรองการเปลี่ยนแปลงเขตแดนของแต่ละรัฐของสหพันธรัฐรัสเซีย การรับรองการประกาศกฎอัยการศึก และกฎหมายในสถานการณ์ฉุกเฉิน ประเด็นสำคัญที่สุดคือการตัดสินใจให้กองทัพใช้กำลังทหารภายนอกประเทศ นอกจากนี้สภาสหพันธ์ยังเป็นผู้คัดเลือกองค์คณะผู้พิพากษาศาลรัฐธรรมนูญและศาลฎีกา ตลอดจนแต่งตั้งหรือปลดอัยการสูงสุดอีกด้วย

รัฐสภาส่งเสริมความสัมพันธ์รัฐสภาทวิภาคีและพหุภาคีภายใต้กรอบการทำงานร่วมกันของสมาชิกรัฐสภาในองค์กรระหว่างประเทศ ภารกิจที่สำคัญประการหนึ่งคือ การเพิ่มประสิทธิภาพของการทูตรัฐสภา โดยเน้นในเรื่องเกี่ยวกับการรวมดินแดนของรัฐอิสระในเครือจักรภพ การพัฒนากระบวนการทำงานของยูเรเชีย และการออกกฎหมายร่วมกันของดินแดนยุคหลังสหภาพโซเวียต

ในโลกยุคปัจจุบัน รัฐสภาต้องเตรียมรับมือกับการเปลี่ยนผ่านไปสู่ยุคเศรษฐกิจแบบดิจิทัล รัฐสภากลายเป็นเวทีสำหรับการพัฒนาในทุกด้านของสังคมและของรัฐ เพื่อการสร้างรูปแบบใหม่ของการบริหารภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ เปิดเผย และโปร่งใสสำหรับประชาชน

สภาสหพันธ์ได้เตรียมพร้อมไปกับเหตุการณ์ดังกล่าวข้างต้นด้วยการเริ่มจัดทำกรอบกฎหมายในการบังคับใช้โปรแกรมเศรษฐกิจดิจิทัล การใช้เทคโนโลยีขั้นสูงในการทำงาน การพัฒนาเว็บไซต์ของสภาสหพันธ์ให้ทันสมัย การเผยแพร่การประชุมสภา การประชุมคณะกรรมการการต่างๆ ผ่านระบบออนไลน์ ตลอดจนได้มีการวางแผนเพื่อแนะนำระบบเทคโนโลยีดิจิทัลให้กับสมาชิกรัฐสภาและเจ้าหน้าที่รัฐสภาด้วย

การนำเสนอประเด็นอภิปราย เรื่อง “การบริหารงานร่วมของสองสภาในระบบสภาคู่” (The Joint Administration of the two chambers in bicameral parliaments)

โดย นาย Phillipe SCHWAB เลขาธิการรัฐสภาสมาพันธ์รัฐสวิส

ฐานข้อมูลของสหภาพรัฐสภาระบุว่า ประมาณ ๗๗ ประเทศ จาก ๑๙๓ ประเทศทั่วโลก ใช้ระบบสภาคู่ กล่าวคือ ทวีปแอฟริกา (๒๒ จาก ๕๔ ประเทศ หรือ ร้อยละ ๔๑) ทวีปเอเชีย (๑๖ จาก ๔๑ ประเทศ หรือ ร้อยละ ๓๙) ทวีปอเมริกาเหนือและอเมริกาใต้มีการใช้ระบบนี้มากที่สุด (๒๐ จาก ๓๕ ประเทศ หรือ ร้อยละ ๕๗) ขณะที่ระบบสภาเดี่ยวเป็นระบบที่ใช้มากที่สุดในโลก ได้แก่ ทวีปยุโรป ๓๑ ประเทศ จาก ๔๘ ประเทศ หรือ ร้อยละ ๖๕ และโอเชียเนีย (๑๓ จาก ๑๕ ประเทศ หรือ ร้อยละ ๘๗) แต่จะเห็นได้ว่า โครงสร้างของระบบรัฐสภามีได้สัมพันธ์กับขนาดของจำนวนประชากรแต่อย่างใด อาทิ ประเทศจีน ซึ่งมีประชากรกว่า ๑.๓ พันล้านคน เป็นประเทศที่ใช้ระบบรัฐสภาเดี่ยว

อย่างไรก็ตาม โครงสร้างของระบบรัฐสภากลับสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับรูปแบบของรัฐ กล่าวคือ ระบบสภาคู่มักพบในประเทศที่ปกครองโดยใช้ระบอบสหพันธรัฐ (อาร์เจนตินา ออสเตรเลีย เบลเยียม ฯลฯ) ซึ่งสภาแรกมักเป็นผู้แทนจากปวงชน และสภาที่สอง เป็นการให้สิทธิแก่ผู้แทนตามเขตพื้นที่ต่าง ๆ ระบบสภาคู่ยังคงพบได้ในรัฐเดี่ยว เช่น ฝรั่งเศส อิตาลี สหราชอาณาจักร ไอร์แลนด์ เนเธอร์แลนด์ หรือโมนาโก บางประเทศได้มีการเปลี่ยนจากระบบสภาเดี่ยวมาเป็นระบบสภาคู่ เช่น ประเทศแคนาดา หรือ เคนยา เมื่อปี ๒๕๕๖ หรือการที่ปัจจุบันประเทศเลบานอนอยู่ระหว่างการพัฒนาจัดตั้งวุฒิสภา เป็นต้น โดยการเลือกระบบโครงสร้างนิติบัญญัติของประเทศนั้นขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย ทั้งบริบททางประวัติศาสตร์ การเมือง รวมถึงธรรมเนียมทางกฎหมาย โดยหน่วยงานบริหารจัดการของรัฐสภามีหลากหลายรูปแบบและมีความจำเป็นต้องทำงานร่วมกัน ทั้งในแง่ของการบริหารจัดการ

กิจการของฝ่ายนิติบัญญัติ รวมถึงด้านการดำเนินงานของหน่วยงาน ซึ่งบางแห่งอาจขึ้นตรงต่อรัฐสภา ขณะที่บางหน่วยงานอาจมีอาคารและการบริหารจัดการของตนเองและบุคลากรที่แยกจากกัน แต่อาศัยการใช้บริการสาธารณะภายในรัฐสภาร่วมกัน อาทิ ระบบเทคโนโลยีภาพและเสียง เป็นต้น

ทั้งนี้ รัฐสภาของสมาพันธรัฐสวิสเป็นหนึ่งในตัวอย่างของการบูรณาการด้านการบริหารจัดการอย่างเต็มรูปแบบ กล่าวคือ สภาแห่งสมาพันธรัฐ (Federal Assembly) มีอำนาจในการตรากฎหมายและพิจารณางบประมาณ รวมถึงตรวจสอบรัฐบาล ประกอบด้วย ๒ สภา ได้แก่ สภาแห่งชาติ (National Council) และสภาแห่งรัฐ (Council of State) โดยแต่ละสภาจะมีการอภิปรายแยกจากกันอย่างชัดเจน ยกเว้นแต่ในเพียงข้อยกเว้นบางประการ^๑ ทั้งนี้ สภาทั้งสองมีสิทธิและอำนาจเหมือนกัน (รัฐสภาแบบสมภาคนิยม)^๒ โดยที่ไม่มีสภาใดสภาหนึ่งมีความสำคัญมากกว่ากัน และหากมีสิ่งที่จะต้องตัดสินใจในระดับรัฐสภาของสมาพันธรัฐฯ ต้องได้รับความเห็นชอบจากทั้งสองสภา อย่างไรก็ตาม ร่างกฎหมายทุกฉบับอาจไม่จำเป็นต้องผ่านทั้งสองสภา แต่ต้องทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดเพื่อหาข้อยุติร่วมกัน อีกทั้งมีที่ตั้งอยู่ในอาคารสำนักงานเดียวกัน เรียกว่า รัฐสภา

ทั้งสองสภานี้มีโครงสร้างของส่วนงานที่เหมือนกันและมีสถานะเท่าเทียมกัน ทั้งในระดับการทำงานของคณะกรรมการและสมาชิก รวมถึงกระบวนการต่าง ๆ อาทิ การตั้งกระทู้ การแปรญัตติ การอ่านสารพิเศษ ต่อที่ประชุมร่วม การขอแก้ไขร่างกฎหมาย และอื่น ๆ เว้นแต่เพียงรายละเอียดในบางประการเท่านั้น ซึ่งมีระเบียบต่างหากรองรับ อาทิเช่น สภาแห่งชาติเท่านั้น จึงจะมีการเลือกระหว่างสมาชิกให้เป็นผู้ที่สามารถตั้งกระทู้ถามต่อรัฐมนตรีของฝั่งรัฐบาลได้ และเป็นสภาเดียวที่มีกำหนดระยะเวลาสำหรับการพูดในที่ประชุม

สำหรับการทำงานด้านความร่วมมือระหว่างทั้งสองสภานั้น กำหนดโดยรัฐธรรมนูญให้มีโครงสร้างสำนักงานรองรับเพียงหน่วยงานเดียว และหากมีกรณีความร่วมมือด้านต่างประเทศ หรือการจัดตั้งกลุ่มความร่วมมือใด ๆ นั้น ต้องประกอบด้วยสมาชิกจากทั้งสองสภา

อย่างไรก็ดี สภาทั้งสองมีงบประมาณส่วนเดียวกัน และมีการบริหารจัดการจากภาคส่วนเดียวกัน ซึ่งกล่าวได้ว่ารัฐบาลไม่มีอิทธิพลทั้งต่องบประมาณ รวมถึงต่อการบริหารจัดการบริการของรัฐสภา อำนาจในการหรือปรับเปลี่ยนงบประมาณนั้นกำหนดไว้ชัดเจนโดยกฎหมาย มาตรา ๑๔๒ วรรค ๒ และ ๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งสมาพันธรัฐ

ทั้งนี้ การบริหารจัดการภายในของรัฐสภาเป็นอำนาจโดยสิทธิขาดของคณะกรรมการจัดการบริหาร ซึ่งเป็นคณะกรรมการร่วมระหว่างสองสภา ประกอบด้วย ประธานสภา และรองประธาน ๔ คน โดยคณะกรรมการบริหารมีหน้าที่รับผิดชอบด้านกิจการว่าด้วยการคลังและงบประมาณ ซึ่งยกร่างโดยผ่านเลขาธิการรัฐสภาเป็นผู้นำเสนอ โดยงบประมาณส่วนนี้แยกกันอย่างเด็ดขาด โดยที่รัฐบาลไม่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือสามารถแทรกแซงได้ คณะกรรมการฯ นี้เป็นผู้ตัดสินใจการแบ่งสรรงบประมาณว่าจะจัดสรรให้ภาคส่วนใด อาทิ ด้านความปลอดภัย โดยเลขาธิการจะเป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบการปฏิบัติงานในการให้บริการของทั้งสองสภา ทั้งในแง่ของงบประมาณ โลจิสติกส์ รวมถึงการจัดการในระดับคณะกรรมการ และอื่น ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งเอกสารประกอบการพิจารณา บทแปล และการจัดการด้านฐานข้อมูลอื่น ๆ ของกิจการรัฐสภา ห้องสมุด และเว็บไซต์ให้บริการทั้งหลาย รวมถึงฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการ และการประเมินผลด้านนโยบายและแผน เป็นต้น ทั้งนี้ ภายใต้การกำกับดูแลโดยอำนาจของเลขาธิการรัฐสภา แต่เพียงผู้เดียว และนอกเหนือจากตำแหน่งเจ้าหน้าที่เพียงไม่กี่คนซึ่งเกี่ยวข้องกับการประชุมโดยตรงแล้ว บุคลากรทุกคนย่อมร่วมกันทำงานเพื่อสนับสนุนกิจการของทั้งสองสภา อาทิเช่น การให้ความเห็นแก่สมาชิกรัฐสภาในด้าน

^๑ ข้อยกเว้นดังกล่าวนี้ ปรากฏตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๕๗ แห่งสมาพันธรัฐสวิส ว่าการจัดประชุมร่วมทั้งสองสภาจะมีขึ้นต่อเมื่อมีการเลือกตั้งสมาชิกของรัฐบาลหรือศาล ในการตัดสินใจเกี่ยวกับข้อขัดแย้งของเขตอำนาจ ตามกฎหมายระหว่างหน่วยงานระดับสูงสุดของสมาพันธรัฐฯ และตัดสินใจการสมัครเพื่อขอภัยโทษหรือร่วมฟังแถลงการณ์ของทางรัฐบาลในวาระพิเศษ

^๒ ความเสมอภาคของทั้งสองสภานั้น สะท้อนออกมาในระบบการจ่ายค่าตอบแทนและเบี้ยเลี้ยงต่าง ๆ ให้แก่สมาชิก ซึ่งเท่ากันในทั้งสองสภา

กระบวนการ และให้ความช่วยเหลือสมาชิกในด้านกระบวนการนิติบัญญัติ เพื่อให้บุคลากรเหล่านั้นสามารถติดตามงานด้านนิติบัญญัติ รวมถึงสามารถช่วยจัดการทรัพยากรต่าง ๆ ด้านการให้บริการ หรือจัดหาที่ปรึกษา และทำให้กระบวนการทำงานเป็นไปได้ง่ายขึ้น ในขณะเดียวกัน ต้องลดรายจ่ายที่จะเกิดขึ้นอีกด้วย ซึ่งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและบูรณาการร่วมกันได้อย่างดีขึ้นในระดับของการปฏิบัติ

การมีหน่วยงานส่วนเลขาธิการเพียงหน่วยงานเดียวสำหรับทั้งสองสภา แม้จะเป็นเรื่องที่ไม่คุ้นเคย อีกทั้งการมอบหมายเจ้าหน้าที่คนเดียวกันในการปฏิบัติหน้าที่สำหรับสองสภาอาจจะก่อให้เกิดปัญหาด้านความภักดีต่อองค์กรของบุคลากรภายใน และบุคลากรควรจะปฏิบัติตัวอย่างไร หากมีความเห็นที่ไม่ตรงกัน อย่างไรก็ตาม ปัญหาดังกล่าวนี้เกิดขึ้นในทางปฏิบัติบ้าง เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่นั้นมีส่วนทำให้บุคลากรมีความเชี่ยวชาญและเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน รวมถึงสามารถใช้ความรู้ที่มีปรับใช้กับทั้งสองสภาได้อย่างมืออาชีพ ซึ่งสามารถช่วยให้สภาหาข้อยุติในการทำงานได้อย่างปรองดอง นอกจากนี้ การใช้ข้อบังคับการประชุมเดียวกัน งบประมาณส่วนเดียวกัน และหน่วยบริหารงานเดียวกัน ไม่เพียงตั้งบนพื้นฐานของประสิทธิภาพมากขึ้นเท่านั้น แต่ยังมีพัฒนาการมาจากประเพณีอันยาวนานว่าด้วยฉันทามติ ซึ่งไม่มีการคานอำนาจกัน ทั้งระหว่างสภานบนและสภาล่าง หรือระหว่างรัฐบาลกับรัฐสภา หรือเสียงส่วนมากต่อพรรคฝ่ายค้าน หรือแม้กระทั่งชนชั้นนำทางการเมืองต่อประชาชน แต่เกิดขึ้นจากความร่วมมือภายใต้ความเชื่อใจซึ่งกันและกันของทั้งสองสภา

ด้วยเหตุดังกล่าวนี้เอง หน่วยงานในการบริหารจัดการกิจการของรัฐสภาของสมาพันธ์รัฐสวิส จึงสะท้อนให้เห็นประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานซึ่งปฏิบัติได้จริง และสิ่งสำคัญที่สุดคือ การบริหารจัดการของหน่วยงานนั้นย่อมเติบโตได้โดยพรสวรรค์ของบุคลากรทั้งชายและหญิงที่ร่วมกันรังสรรค์ และจะไม่สำเร็จได้หากปราศจากบุคลากรทั้งหลายเหล่านั้น

การนำเสนอประเด็นอภิปราย เรื่อง “การจัดการและระบบรัฐบาลในสภาผู้แทนราษฎรของสหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล” (The management and governance system in the Brazilian Chamber of Deputies) โดย นาย Mauro Limeira Mena BARRETO รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรสหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล

สหพันธ์สาธารณรัฐบราซิลเป็นประเทศที่มีขนาดใหญ่ระดับเดียวกับทวีปละตินอเมริกา มีอาณาเขตพื้นที่กว่า ๘.๕ ล้านตารางกิโลเมตร และมีขนาดประเทศใหญ่เป็นลำดับที่ ๕ ของโลก ประกอบด้วยประชากรจำนวนกว่า ๒๐๘ ล้านคน ซึ่งพูดภาษาโปรตุเกส จึงทำให้เป็นประเทศที่มีขนาดจำนวนประชากรใหญ่ที่สุดเป็นลำดับ ๕ ของโลก รองจากจีน อินเดีย สหรัฐอเมริกา และอินโดนีเซีย และมีอัตราผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ จำนวน ๑.๕ ล้านล้านเหรียญสหรัฐต่อปี ประเทศบราซิลใช้ระบบการปกครองแบบประธานาธิบดีผ่านการเลือกตั้งโดยตรงทุก ๔ ปี แบ่งแยกอำนาจออกเป็นฝ่ายบริหาร ซึ่งนำโดยประธานาธิบดี ฝ่ายตุลาการ และฝ่ายนิติบัญญัติ

สำหรับฝ่ายนิติบัญญัติของของสาธารณรัฐบราซิลนั้นเป็นระบบสภาคู่ ประกอบด้วย วุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภามีจำนวนสมาชิก ๕๑๓ คน (เพศหญิง จำนวน ๕๔ คน) มีพรรคการเมืองรวมทั้งสิ้น ๒๖ พรรค ซึ่งมีอุดมคติทางการเมืองที่แตกต่างกันไป สภาผู้แทนราษฎร ประกอบด้วย คณะกรรมาธิการสามัญ จำนวน ๒๕ คณะ และฝ่ายเลขานุการของสำนักงานฯ ประกอบด้วย บุคลากรทั้งสิ้น จำนวน ๓,๐๗๔ คน ซึ่งคัดเลือกจากบุคคลทั่วไป ในจำนวนนี้รวมถึงข้าราชการซึ่งทำงานภายใต้ตำแหน่งคณะกรรมาธิการ จำนวน ๑,๖๓๖ คน ซึ่งได้รับการแต่งตั้งโดยตรงจากพรรคการเมือง หรือผู้แทนจากหน่วยงานต่าง ๆ อาทิ หัวหน้าของฝ่ายรัฐบาล รวมถึงหัวหน้าของพรรคต่าง ๆ รวมถึงที่ปรึกษา เพื่อให้การสนับสนุนในการดำเนินงานตลอดระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง กล่าวโดยสรุป สภาผู้แทนราษฎรมีผู้ปฏิบัติหน้าที่ในกิจการของรัฐสภาจำนวนทั้งสิ้น ๑๐,๔๗๑ คน แบ่งเป็นให้บริการทางอ้อม ซึ่งจำภาคเอกชนประมาณ ๓,๕๐๐ คน และอัตรากำลังในส่วนของสภาผู้แทนราษฎรประมาณ ๘,๕๐๐ คน ได้รับงบประมาณประจำปีรวม ๑.๖๕ พันล้านเหรียญสหรัฐ และเพื่อให้การดำเนินงาน

ของหน่วยงานภาครัฐในขนาดดังกล่าวนี้เป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีความจำเป็นต้องมีโครงสร้างหน่วยงานที่มีความเข้มแข็ง โดยสภาผู้แทนราษฎรได้จัดให้มียุทธศาสตร์ ระหว่างปี ๒๕๕๕ - ๒๕๖๖ โดยแบ่งออกเป็น ๓ เสาหลักด้วยกัน ได้แก่

๑) ภารกิจของสภาซึ่งกำหนดโดยรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐบราซิลโดยตรง กำหนดให้สภาผู้แทนราษฎรต้องเป็นผู้แทนของปวงชน และมีส่วนร่วมในการออกร่างกฎหมายเกี่ยวกับนำพาชาติ รวมถึงมีหน้าที่ตรวจสอบกิจการการบริหารของภาครัฐ โดยมุ่งหมายเพื่อที่จะสนับสนุนประชาธิปไตยและการพัฒนาของชาติอย่างมีความยุติธรรมในทางสังคม จึงต้องตระหนักว่าอะไรคือหน้าที่ของสภาผู้แทนราษฎร ในฐานะส่วนหนึ่งของอำนาจนิติบัญญัติ ดังนั้น ภารกิจของสำนักงานจึงต้องเป็นไปตามเป้าประสงค์ดังกล่าวข้างต้น

๒) วิสัยทัศน์ของสภาผู้แทนราษฎร ควรมีการดำเนินงานด้านยุทธศาสตร์ในรายละเอียด รวมถึงเป็นศูนย์กลางสำหรับการอภิปรายเกี่ยวกับกิจการหลักของชาติ ซึ่งก่อให้เกิดผลที่ทันเหตุการณ์และโปร่งใสตรวจสอบได้ โดยให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างจริงจัง

ทั้งนี้ วิสัยทัศน์ดังกล่าวได้รวมเอาไว้ในมติว่าด้วยหน้าที่ของสภาผู้แทนราษฎรตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. ๒๕๓๑ ซึ่งเน้นย้ำถึงความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมในทางการเมือง ตามแนวทางรูปแบบปฏิบัติของหลักประชาธิปไตย และต้องพัฒนาการนำมาปฏิบัติใช้ให้กลายเป็นแนวปฏิบัติ เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาของสังคม

๓) ระเบียบซึ่งเป็นแนวทางด้านทัศนคติ พฤติกรรม รวมถึงการตัดสินใจภายในสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งกำหนดให้มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และภารกิจ โดยแสวงหาความกลมกลืนร่วมกันภายใต้หลักรัฐธรรมนูญและอำนาจหน้าที่ของสภาผู้แทนราษฎร และต้องมีแผนปฏิบัติการของสำนักงานฯ ซึ่งกำหนดแนวทางโดยหลักจริยธรรม การแสวงหาความเป็นเลิศ หลักความเป็นอิสระของฝ่ายนิติบัญญัติ หลักกฎหมาย พหุภาคีนิยม รวมถึงความรับผิดชอบต่อสังคม

หลักการทั้ง ๓ เสา เป็นพันธกิจ วิสัยทัศน์ และคุณค่า ซึ่งอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของระบบการบริหารงานของสภาผู้แทนราษฎร

สำหรับฝ่ายเลขานุการของสภาผู้แทนราษฎร ประกอบด้วย ผู้บริหาร ที่ปรึกษา คณะกรรมาธิการ แบ่งออกเป็นหัวข้อย่อยต่าง ๆ รวมถึงส่วนที่เป็นหน่วยงานภายใต้โครงสร้างของสำนักงาน ซึ่งแบ่งออกเป็น ๒ ระดับ ดังนี้

คณะกรรมการบริหารของสำนักงาน ประกอบด้วย สมาชิกวุฒิสภาและผู้ที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงาน รวมถึงผู้ที่ควบคุมและกำกับดูแลงานด้านกระบวนการนิติบัญญัติด้านการบริหารจัดการในสภาผู้แทนราษฎร รวมถึงการสร้างแนวทางการบริหารจัดการและขับเคลื่อนสำนักงานฯ

สำหรับขอบเขตของการประสานงาน ทั้งด้านการดูแลทางด้านโครงการการปฏิบัติการของการบริหารจัดการภายใต้สภาผู้แทนราษฎรทั้งหลาย จะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารจัดการด้านยุทธศาสตร์ (Comitê de Gestão Estratégica - CGE) โดยมีเลขานุการเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบในส่วนของระบบงานและขับเคลื่อนกระบวนการทำงานภายใต้ยุทธศาสตร์ รวมถึงเป็นผู้ประสานงานและขับเคลื่อนตัวชี้วัดของผลงานต่าง ๆ โดยคณะกรรมการบริหารจัดการด้านยุทธศาสตร์นี้จะให้การสนับสนุนด้านการให้คำปรึกษาด้านโครงการ รวมถึงการบริหารจัดการภายใต้การสนับสนุนการดำเนินงานของสำนักประสานงานและจัดการ

หน่วยควบคุมภายในซึ่งปฏิบัติการในด้านการดำเนินการตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย รวมถึงเพื่อที่จะได้มาซึ่งการปฏิบัติตามหน้าที่และภารกิจของสำนักงาน

ระดับฝ่ายเป็นหน่วยงานลำดับรองภายใต้สำนักงาน ซึ่งรับผิดชอบกิจการของหน่วยงานตามขอบเขตภารกิจที่จำกัด มีคณะกรรมการด้านยุทธศาสตร์การบริหารจัดการของฝ่ายกำกับดูแล โดยการสนับสนุนของสำนักบริหารจัดการระดับฝ่ายและสำนักบริหารจัดการระดับกอง

นอกจากนี้ ภายใต้หน่วยงานต่าง ๆ ดังกล่าว สมาชิกแทนราษฎรยังมีคณะกรรมการ จำนวน ๑๓ คณะ อาทิ คณะกรรมการความสัมพันธ์ของพลเมือง คณะกรรมการว่าด้วยความเสมอภาค และคณะกรรมการการบริหารจัดการกิจการ portal online และอื่น ๆ เพื่อให้สามารถผลิตโครงการในระดับต่าง ๆ ได้อย่างหลากหลาย ทั้งในวงกว้างและสอดคล้องกับความจำเป็นของสำนักงานอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถตรวจสอบได้ รวมถึงให้มีการประชุมการประเมินผลการบริหารจัดการตามยุทธศาสตร์อีกชั้นหนึ่ง

นอกจากนี้ ทางรัฐสภายังได้นำเอาระบบการบริหารจัดการข้อมูลต่าง ๆ โดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาเป็นส่วนสนับสนุนในการบริหารจัดการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของบริหารจัดการสัญญา ซึ่งมีความสำคัญกับการดำเนินงานของสำนักงาน อาทิเช่น การพิจารณาว่าสัญญาฉบับใดจะสิ้นอายุภายใน ๓๐ วัน และหากหมดวาระสัญญาแล้วจะกระทบกับการให้บริการของสภาผู้แทนราษฎรส่วนใด หรือการต่อสัญญากับผู้ให้บริการด้านการทำความสะอาดหรือการบริการอาหาร ทั้งนี้ ทรัพยากรด้านเทคโนโลยีที่นำมาใช้มีส่วนสำคัญต่อการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนภารกิจของสภาผู้แทนราษฎรด้านงบประมาณและงบประมาณคงเหลือ ซึ่งจะทำให้สำนักงานสามารถพิจารณาภาพรวมได้อย่างครอบคลุมมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การจัดการหน่วยงานรัฐสภาที่มีความซับซ้อนขนาดใหญ่ เช่น สภาผู้แทนราษฎรของบราซิลยังต้องการระบบบริหารจัดการที่เหมาะสม เพื่อก่อให้เกิดความมั่นใจว่าแนวทางที่ได้รับจากคณะกรรมการด้านการบริหารงานจะถูกนำไปปฏิบัติใช้อย่างสอดคล้องกับเป้าหมายอย่างเป็นรูปธรรม และเอื้อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกคนสามารถตรวจสอบได้และเข้าถึงได้ในทุกกระบวนการ

คณะผู้แทนไทยพบปะและสนทนากับนางสาว Brigitte Filion
ที่ปรึกษาโครงการความร่วมมือระหว่างสภาพบุรุษและสภาสตรีของสหภาพรัฐสภา

ในเวลา ๑๔.๐๐ นาฬิกา คณะผู้แทนฯ ได้มีโอกาสพบปะสนทนากับนางสาว Brigitte Filion ที่ปรึกษาโครงการความร่วมมือระหว่างสภาพบุรุษและสภาสตรีของสหภาพรัฐสภา เกี่ยวกับนโยบายและกระบวนการจัดการในรัฐสภา เพื่อป้องกันและตอบสนองต่อการเหยียดเพศและการล่วงละเมิดทางเพศของสมาชิกรัฐสภาและข้าราชการรัฐสภา ซึ่งคณะผู้แทนฯ ได้ตอบคำถามในหลายประเด็นที่เกี่ยวข้อง อาทิ กระบวนการสอบสวนในกรณีเกิดการละเมิดทางประมวลจริยธรรมระหว่างสมาชิกรัฐสภาหรือการละเมิดทางประมวลจริยธรรมระหว่างสมาชิกรัฐสภากับข้าราชการ ตลอดจนการล่วงละเมิดทางเพศระหว่างข้าราชการรัฐสภาด้วยกัน เป็นต้น

การนำเสนอประเด็นอภิปราย เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนิติบัญญัติ” (Citizen participation in the legislative process)

โดย นาย Najib EL KHADI เลขาธิการรัฐสภาราชอาณาจักรโมร็อกโก

การเสริมสร้างบทบาทของประชาชนและภาคประชาสังคมในกิจการสาธารณะผ่านการมีส่วนร่วมทางกลไกประชาธิปไตยนั้น เป็นเสาหลักที่สำคัญยิ่งในการพัฒนารัฐสมัยใหม่ ในกรณีนี้ บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรโมร็อกโกฉบับที่ผ่านการรับรองเมื่อปี ๒๕๕๔ จึงได้ให้ความสำคัญแก่ประชาชนอย่างเสมอภาคกัน โดยได้วางพื้นฐานด้านการมีส่วนร่วมทางประชาธิปไตย โดยมุ่งหวังให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจในทุก ๆ มิติ ทั้งนี้ ได้มีการแก้ไขกฎหมายเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวในหลายฉบับ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การให้สิทธิชายและหญิงอย่างเท่าเทียมกันในการเข้าชื่อเสนอกฎหมายผ่านประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม รวมถึงการรับประกันการมีส่วนร่วมของประชาชน

การเสนอกฎหมายในรูปแบบดังกล่าวนี้ เป็นการเปิดโอกาสให้มีการริเริ่มการเสนอกฎหมายโดยภาคประชาชน และเป็นการเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นได้อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อสนับสนุนการทำงานด้านกฎหมาย (ผ่านความคิด) โดยผู้ร้องสามารถเสนอกฎหมายใหม่ แก้ไขหรือยกเลิกกฎหมายที่มีอยู่ได้ เช่นเดียวกับบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่บัญญัติไว้กับรัฐบาลและรัฐสภา โดยมีข้อยกเว้นบางประการซึ่งต้องสอดคล้องกับแนวปฏิบัติระหว่างประเทศ และในด้านกระบวนการเข้าชื่อเสนอกฎหมายประกอบของราชอาณาจักรโมร็อกโก เน้นย้ำกรอบหลักการ ดังนี้

๑. กรอบการเสนอกฎหมาย

๑.๑ การตระหนักถึงคุณค่าของชาติ ทั้งด้านศรัทธาในศาสนาอิสลามและความสามัคคีในชาติ ภายใต้ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๑.๒ การแก้ไขรัฐธรรมนูญ กฎหมายประกอบ กฎหมายนิรโทษกรรม หรือกฎหมายอื่นใด ต้องอยู่ภายใต้หลักอธิปไตยและความมั่นคง

๑.๓ ต้องเป็นไปตามสนธิสัญญา อนุสัญญา และกฎหมายระหว่างประเทศ ซึ่งประเทศได้ให้สัตยาบัน

๒. ข้อกำหนดในการเสนอกฎหมาย

๒.๑ การเสนอกฎหมายโดยคณะกรรมการ ซึ่งผู้ริเริ่มเสนอกฎหมายเลือกกันเอง และเพื่อให้เป็นที่ยอมรับ ต้องมีแนวทางดังนี้

- มุ่งไว้ซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติร่วมกัน
- ร่างไว้อย่างชัดเจนในรูปแบบของร่างกฎหมายหรือข้อเสนอแนะ
- ต้องมีรายละเอียดบันทึกหลักการและเหตุผล (ประกอบร่างกฎหมาย) และระบุเหตุผลข้อเสนอแนะของการเสนอกฎหมายดังกล่าวที่กำลังดำเนินการ รวมถึงบทสรุปทางเลือก
- แนบรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมาย

โดยในรายชื่อผู้สนับสนุนให้แก้ไขกฎหมายนั้น ต้องมีชื่อนามสกุลเต็ม หมายเลขบัตรประชาชน พร้อมทั้งอยู่ โดยต้องมีผู้เข้าชื่อ จำนวน ๒.๕ หมื่นคน ซึ่งนับเป็นจำนวนผู้แทนเพียงร้อยละ ๐.๑๗ ของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง นับเป็นจำนวนที่ต่ำกว่าหลาย ๆ ประเทศ รวมถึงสวิตเซอร์แลนด์ ซึ่งต้องการรายชื่อถึง ๑ แสนคน หรือเยอรมนี ซึ่งต้องการรายชื่อกว่า ๕ หมื่นคน เป็นต้น

ด้านการเข้าชื่อเสนอกฎหมายโดยกรรมการนั้น ต้องประกอบด้วยผู้สนับสนุนซึ่งเป็นสมาชิกเลือกกันเอง จำนวน ๙ คน โดยต้องมีแหล่งที่มาไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๓ ของเขตภูมิภาคของประเทศ และคณะกรรมการจะเรียกประชุมตามคำร้องขอเพื่อเลือกตัวแทนและผู้แทนของตน ตามเงื่อนไขที่กำหนดโดยกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการประชุมสาธารณะ

ทั้งนี้ ด้านการเข้าชื่อเสนอกฎหมายนั้น ประเทศโมร็อกโกถือเป็นตัวอย่างที่ดี และสำนักงานเลขาธิการมีหน้าที่พิจารณาให้กระบวนการเสนอกฎหมายดังกล่าวได้รับการพิจารณาจากสภาภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับร่างกฎหมาย ที่ประชุมโดยประธานสภาที่มีหน้าที่ต้องแจ้งว่าจะรับหรือปฏิเสธร่างดังกล่าวภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ตัดสิน คณะกรรมาธิการที่เป็นผู้เสนอร่างกฎหมายดังกล่าวจะสามารถถอนร่างกฎหมายคืนเมื่อใดก็ได้ หากไม่ได้รับการสนับสนุนจากสมาชิกรัฐสภาในคณะกรรมาธิการที่เกี่ยวข้องอย่างน้อยหนึ่งคนหรือมากกว่า และการตัดสินในสภานั้นถือเป็นที่สุดโดยไม่สามารถขออุทธรณ์ได้อีก

การนำเสนอประเด็นอภิปราย เรื่อง “วาระการสนทนากับพลเมืองภาคส่วนต่างๆ ในการเป็นเครื่องมือสนับสนุนการทำงานของรัฐสภา” (Dialogue Sessions with Citizens as a Supporting Parliamentary Tool with Reference to the Omani Shura Council)

โดย นาย Ali bin Nasser Al Mahrooqi เลขาธิการสภารัฐสุลต่านโอมาน

รัฐสภาเปรียบเสมือนสะพานเชื่อมระหว่างประชาชนกับรัฐบาล สถานการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบันทำให้รัฐสภาต้องหานวัตกรรมใหม่มาใช้เป็นเครื่องมือรองรับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายใต้อำนาจของรัฐธรรมนูญ การบรรลุจุดมุ่งหมายของงานและการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพในรัฐสภาสามารถประสบความสำเร็จได้ภายใต้รูปแบบการทำงานใหม่ดังกล่าว

สภาที่ปรึกษารัฐสุลต่านโอมานได้ทำการทดลองหาวิธีใหม่ของการทำงาน โดยการใช้วาระสนทนาในการเป็นเครื่องมือสนับสนุนการทำงานของรัฐสภาโอมาน

วาระการสนทนากับพลเมืองภาคส่วนต่างๆ ในการเป็นเครื่องมือสนับสนุนการทำงานของรัฐสภา วาระการสนทนากับพลเมืองภาคส่วนต่างๆ ถือเป็นวิธีการทำงานรูปแบบหนึ่งของรัฐสภาที่มีความเป็นกลาง และมีรูปแบบที่เข้าใจได้ง่ายมากกว่าวิธีการในรูปแบบอื่นซึ่งต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบ รัฐสภาบางแห่งจัดให้มีวาระสนทนาเมื่อมีประเด็นที่เป็นที่สนใจของสาธารณะเกิดขึ้น และประเด็นนั้นต้องการการอภิปรายแสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง ในขณะที่รัฐสภาอื่น ๆ ใช้วิธีจัดการสัมมนาทั่วไป และการประชุมเพื่อเปิดโอกาสให้มีการอภิปรายประเด็นสำคัญ วาระสนทนาทำให้เข้าใจได้ดียิ่งขึ้น ปรับปรุงฐานข้อมูลให้ทันสมัยมากขึ้น

ตัวอย่างวาระสนทนาฯ ที่จัดโดยสภาที่ปรึกษารัฐสุลต่านโอมาน ได้แก่ วาระสนทนาเกี่ยวกับ “การให้คำปรึกษาและประสบการณ์เกี่ยวกับประชาธิปไตยของสุลต่านแห่งรัฐโอมาน” วาระสนทนาเกี่ยวกับ “เงินสนับสนุนรัฐบาลเกี่ยวกับการไฟฟ้าและการประปา”

ความสำคัญของวาระสนทนาในการสนับสนุนงานของรัฐสภา สามารถสรุปได้ดังนี้

- เป็นเครื่องมือสนับสนุนการทำวิจัยของรัฐสภา
- เป็นเครื่องมือในการกระตุ้นบทบาทของสื่อมวลชนในสภาที่ปรึกษารัฐสุลต่านโอมาน
- เป็นหนึ่งในรูปแบบของการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล
- เป็นกรอบการทำงานในการหยิบยกประเด็นที่สนใจร่วมกันกับหน่วยอื่นภายใต้รัฐสภา เช่น คณะกรรมาธิการ
- เป็นเครื่องมือในการทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐสภา ภาคสังคม และภาคประชาชนให้เข้มแข็งมากยิ่งขึ้น
- เป็นพื้นที่เสนอความคิดเห็นของผู้ชำนาญพิเศษในประเด็นระดับประเทศ
- เป็นวิธีการปรับปรุงการสนทนาในระดับสังคมและระดับประเทศ ตลอดจนเพิ่มบทบาทของรัฐสภาในการเป็นเวทีการสนทนา

- เป็นพื้นที่เพื่อกระตุ้นการสนทนากับองค์กรภาคเอกชน
- เป็นพื้นที่เพื่อกระตุ้นการสนทนากับองค์กรภาคประชาสังคม

ทั้งนี้ โครงสร้างของวาระสนทนาจะต้องระบุความสำคัญ และจุดมุ่งหมายของวาระนั้นอย่างชัดเจน

การนำเสนอประเด็นอภิปราย เรื่อง “Parlex : เครื่องมือการออกกฎหมายอิเล็กทรอนิกส์แบบใหม่ของรัฐสภาฮังการี” (Parlex : the new e-legislation tool in the Hungarian National Assembly) โดย นาย György SUCH เลขาธิการสภาารณรัฐฮังการี

สาธารณรัฐฮังการีมีประวัติศาสตร์พัฒนาการด้านการเมืองมาเป็นเวลายาวนาน โดยจุดเริ่มต้นที่สำคัญของการพัฒนาการทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยเห็นได้ชัดเจนในปี ๒๕๓๓ - ๒๕๓๕ ซึ่งรัฐสภาได้เปลี่ยนจากระบบเดิม คือ ระบบสภาแบบพรรคการเมืองเดียว มาเป็นระบบรัฐสภาแบบหลายพรรคการเมือง โดยได้มีการจัดการทางด้านฐานข้อมูลและนำความรู้ทางด้านสถิติมาใช้ในการพัฒนางานเพื่อให้เป็นฐานข้อมูลที่มีพลวัตมากขึ้น

ในระหว่างปี ๒๕๓๕ - ๒๕๕๘ รัฐสภาฮังการีได้มีการก่อตั้งฐานข้อมูลที่เปิดให้เข้าใช้ได้เป็นครั้งแรก โดยเริ่มใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาจัดการเครือข่าย หรือเน็ตเวิร์คภายในของรัฐสภาก่อนเป็นลำดับแรก เพื่อใช้ในการสนับสนุนการทำงานในกระบวนการแก้ไขร่างกฎหมาย ซึ่งเสนอโดยสมาชิกรัฐสภาในการร่างงบประมาณรายจ่ายประจำปี ต่อมาในปี ๒๕๕๖ ได้มีการเปลี่ยนจากการจัดการเฉพาะฐานข้อมูลภายในของรัฐสภาเองมาเป็นระบบเว็บไซต์ เพื่อเปิดโอกาสให้สามารถแก้ไขและส่งเอกสารทางรัฐสภาได้ทางอิเล็กทรอนิกส์ และเพื่อให้ง่ายต่อการเสนอร่างกฎหมายโดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ ซึ่งมีส่วนทำให้การจัดการภายในของสำนักงานเป็นไปได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ในปี ๒๕๕๗ ได้มีการจัดสรรงบประมาณต่างหากเป็นการเฉพาะจำนวนประมาณ ๔ แสนยูโร รวมถึงมีการลงนามในสัญญากับผู้พัฒนาด้านเทคโนโลยีจากภายนอกสำหรับพัฒนาในเรื่องดังกล่าว และในปี ๒๕๕๙ ได้มีการจัดตั้งให้มีคณะทำงานซึ่งเกี่ยวข้องกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อพัฒนากระบวนการให้รวดเร็วมากยิ่งขึ้นเป็นการถาวร โดยให้มีการควบคุมระบบทุก ๒-๓ สัปดาห์ รวมถึงมีการทดสอบฟังก์ชันการทำงานของระบบที่ใช้งานทุก ๆ ครั้งปี

ระบบดังกล่าวนี้เรียกกันว่า Parlex คือ โปรแกรมพื้นฐานภาษาบนระบบคอมพิวเตอร์ตามมาตรฐานสากลปกติ แต่เป็นระบบที่มีการรักษาความปลอดภัยระดับสูง โดยให้ยูเซอร์หรือผู้ใช้เป็นศูนย์กลาง และมีการให้สิทธิในการเข้าถึงตามนโยบายแต่ละประเภท อาทิ สมาชิกรัฐสภา ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภาครัฐบาล เจ้าหน้าที่รัฐสภา และลูกจ้างของสำนักงาน เป็นต้น ซึ่งเอื้อให้บุคลากรสามารถดาวน์โหลด และส่งพิมพ์เอกสารที่เก็บรักษาไว้อย่างถาวรบนฐานข้อมูลได้ โดยมีการจัดระบบโครงสร้างให้ง่ายต่อการใช้งาน รวมถึงมีคำอธิบายการใช้งานในแต่ละฟังก์ชัน โดยฟังก์ชันหลักในการเข้าใช้งานระบบ Parlex ได้แก่

- การแก้ไขหรือส่งร่างกฎหมาย
- การส่งกระทู้สำหรับอภิปรายในแต่ละวาระการประชุม
- รายละเอียดที่จะอภิปรายในระดับกรรมาธิการ
- กระบวนการทางกฎหมายของกรรมาธิการ
- การลงคะแนนในที่ประชุมใหญ่ เป็นต้น

ทั้งนี้ รัฐสภาสาธารณรัฐฮังการีวางแผนว่าจะให้มีการนำเอาระบบอิเล็กทรอนิกส์ หรือที่เรียกว่า Parlex มาใช้ของรัฐสภาเต็มรูปแบบภายในสิ้นปี ๒๕๖๐

การนำเสนอประเด็นอภิปราย เรื่อง “ความท้าทายของการสื่อสารในรัฐสภา : การตอบสนองความต้องการด้านข้อมูลข่าวสารของสมาชิกรัฐสภาเพื่อประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้น (Communication challenges for Parliament : Meeting the information needs of MPs for greater efficiency)

โดย นาย Anoop MISHRA เลขาธิการโลกสภาสาธารณรัฐอินเดีย

ปัจจุบันข่าวสารเป็นแหล่งข้อมูลสำคัญที่เป็นพื้นฐานสำหรับการตัดสินใจทั้งด้านการบริหารและการเมือง ผู้แทนของปวงชนควรจะสามารถเข้าถึงข้อมูลที่แท้จริงและเป็นกลาง เพื่ออภิปรายประเด็นสำคัญ ตลอดจนกำหนดนโยบาย ความท้าทายยิ่งใหญ่ของรัฐสภาในขณะนี้คือ การปรับตัวเพื่อให้ก้าวทันการปฏิวัติข้อมูลข่าวสารรอบโลก

การเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้ก่อให้เกิดผลกระทบค่อนข้างมากกับบทบาทและหน้าที่ของรัฐสภา ตลอดจนสมาชิกรัฐสภา สิ่งนี้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการทำงานของรัฐสภาทั่วโลก ความคิดริเริ่มในการนำระบบรัฐสภาอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ ทำให้สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ดีมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ตลอดจนมีความโปร่งใส เมื่อเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๙ รัฐสภาอินเดียได้เปิดระบบสำนักงานอิเล็กทรอนิกส์สำหรับสมาชิกโลกสภาเพื่อการเข้าถึงระบบออนไลน์ ซึ่งในระบบนี้มีการนำข้อมูลพระราชบัญญัติ รายงานการประชุม คณะกรรมาธิการ การอภิปราย และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องใส่ลงไป ยิ่งไปกว่านั้น โลกสภาได้พยายามพัฒนาไปสู่การเป็นรัฐสภาอิเล็กทรอนิกส์ด้วยการทำให้การทำงานทุกอย่างเป็นระบบดิจิทัล ในหน้าหลักของเว็บไซต์รัฐสภาอินเดีย ได้ทำให้การเข้าถึงข้อมูลง่ายขึ้น มีความเป็นอิสระ และมุ่งให้ใช้กระดาษให้น้อยที่สุด จึงเป็นความจำเป็นที่สมาชิกรัฐสภาทุกคนต้องตระหนักถึงการทำงานในระบบใหม่นี้ด้วย

โลกสภาของสาธารณรัฐอินเดียมีห้องสมุด เอกสารอ้างอิง งานวิจัย การให้บริการด้านข้อมูลและสารสนเทศที่ทันสมัย และเพื่อให้สมาชิกรัฐสภามีความรู้รอบด้าน ก้าวทันการพัฒนาทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ แผนกวิจัยและข้อมูลข่าวสารได้ทำการออก วารสารข้อมูลข่าวสารของรัฐสภา เพื่อแจ้งข่าวสำหรับสมาชิกรัฐสภา ตลอดจนมีการแก้ไขและปรับปรุงข้อมูลในหนังสือเกี่ยวกับระเบียบปฏิบัติและกระบวนการดำเนินงานของรัฐสภาให้ทันสมัยอยู่เสมอ

การให้บริการด้านเอกสารอ้างอิง ได้จัดทำเอกสารข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการนิติบัญญัติ โดยใช้ข้อมูลล่าสุดเพื่อแจกจ่ายให้กับเจ้าหน้าที่รัฐสภา สมาชิกรัฐสภา ประธานคณะกรรมาธิการ นอกจากนี้ ยังมีจุดให้บริการเพื่อค้นหาข้อมูลอ้างอิงจากสิ่งตีพิมพ์ให้กับสมาชิกรัฐสภาและในเว็บไซต์รัฐสภาอินเดียและในอินเทอร์เน็ต สมาชิกรัฐสภาสามารถค้นหาข้อมูลออนไลน์ในระบบดิจิทัลจากที่ไหนก็ได้ ยิ่งไปกว่านั้น สามารถจัดเก็บข้อมูลอ้างอิงของสมาชิกรัฐสภาไว้ในระบบซอฟต์แวร์ไว้ได้นาน

ในเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๘ นางสมิตรา มหาจัน ประธานโลกสภา ได้จัดทำโครงการการริเริ่มการวิจัยของประธาน มีการบรรยายพิเศษและการประชุมเชิงปฏิบัติการ จัดหาข้อมูลที่เหมาะสมให้กับสมาชิกรัฐสภา จัดกิจกรรมระหว่างสมาชิกรัฐสภาและผู้ชำนาญการในด้านต่าง ๆ เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน การประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับภาษี การประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับเกษตรกรรม - ความท้าทาย ความคาดหวัง และหนทางแก้ปัญหา ฯลฯ โครงการนี้จะจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการในประเด็นเร่งด่วนที่อยู่ในความสนใจของสาธารณะ

การเข้าถึงข้อมูลอย่างมีคุณภาพเป็นสิ่งที่รัฐสภาทั่วโลกต้องการเพื่อการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จ โลกสภาจึงพยายามอย่างต่อเนื่องที่จะก้าวทันกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นทั่วโลก ด้วยประสบการณ์การทำงานที่ผ่านมา ทำให้ได้เรียนรู้ว่าเครือข่ายการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพระหว่างผู้แทนของปวงชนและประชาชนเป็นกุญแจสำคัญที่นำไปสู่ระบบการทำงานที่ประสบผลสำเร็จและสามารถตอบโต้ความท้าทายในอนาคตได้

บรรยากาศภายในห้องประชุม

การประชุมสมาคมเลขาธิการรัฐสภา วันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๖๐

วันที่สองของการประชุมสมาคมเลขาธิการรัฐสภา ในช่วงเช้า คณะผู้แทนฯ ได้เข้าร่วมการประชุมสมาคมเลขาธิการรัฐสภา ประจำฤดูใบไม้ร่วง ปี ๒๕๖๐ โดยที่ประชุมมีการนำเสนอประเด็นอภิปรายในหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

การนำเสนอประเด็นอภิปราย เรื่อง “การเชื่อมโยงรัฐสภากับภาคสาธารณะ-ยุทธศาสตร์ออนไลน์ของวุฒิสภาสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี” (Connecting Parliament with the Public – The Bundesrat's Online Strategies)

โดย ดร. Georg KLEEMANN รองเลขาธิการวุฒิสภาสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

วุฒิสภาสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี เป็นองค์กรภายใต้รัฐธรรมนูญในระบบสหพันธรัฐ ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกที่มาจาก การเลือกตั้งทางอ้อมจากแต่ละรัฐ หรือ Länder มีหน้าที่ในการคานอำนาจระหว่างสภาผู้แทนราษฎรและรัฐบาล ซึ่งฝ่ายบริหารของแต่ละรัฐนั้นจะเข้ามาเป็นตัวแทนของรัฐตนในวุฒิสภา และประมาณร้อยละ ๔๐ ของกฎหมายที่ตราขึ้นในประเทศต้องได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภา โดยวุฒิสภาของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีนั้นประกอบด้วย ผู้แทน จำนวน ๖๙ คน ซึ่งนับว่าเป็นสภาที่มีขนาดเล็กหากเปรียบเทียบกับจำนวนสมาชิกของสภาผู้แทนราษฎรที่มีถึง ๗๐๙ คน จึงนับเป็นความท้าทายอย่างยิ่งในด้านการสื่อสารกับประชาชนซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงไปในปีที่ผ่านมา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาจึงให้ความสำคัญกับประเด็นดังกล่าว จึงใช้ช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย อาทิ เว็บไซต์ แอปพลิเคชัน โซเชียลมีเดีย เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีการส่งผ่านข้อมูลจำนวนมากขึ้นทั้งในรูปแบบวิดีโอ ภาพ หรือนิวส์ฟีดส์ต่าง ๆ ทั้งนี้ เพื่อสนองตอบข้อมูลให้แก่ประชาชนและการทำงานของตนด้วย พัฒนาการขั้นต่อมาของวุฒิสภาเยอรมนีคือ การสนับสนุนข้อมูลเกี่ยวกับการทำงานของรัฐสภาโดยผ่านสื่อแขนงต่าง ๆ ทั้งข้อมูลโดยตรงแก่นักข่าว รวมถึงสื่ออื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบัน สิ่งที่มีบทบาทมากขึ้นคือ การสื่อสารโดยตรงกับประชาชน ทั้งนี้ เนื่องจากการที่หนังสือพิมพ์และสื่อสิ่งพิมพ์อื่น ๆ เริ่มมีบทบาทน้อยลงอย่างเห็นได้ชัด ขณะที่ภาคโทรทัศน์เองก็ได้รับผลกระทบจากการบริโภคสื่อที่เปลี่ยนแปลงไปของประชาชน วุฒิสภาเยอรมนีจึงต้องปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์ด้านการสื่อสารให้มีบทบาทหลายทางมากขึ้น แม้ว่าผู้สื่อข่าวยังคงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อยุทธศาสตร์ด้านการสื่อสารสำหรับวุฒิสภา เช่นเดียวกับหน่วยงานอื่น ๆ เพราะเป็นผู้กำหนดหัวข้อที่พวกเขาเชื่อว่าเป็นประโยชน์จากข้อมูลจำนวนมาก และยังคงเป็นผู้ที่มีอิทธิพลด้านการสื่อสารอยู่

ในทางกลับกัน สื่อสังคมออนไลน์ก็เป็นอีกช่องทางหนึ่งของการสื่อสารที่ไม่ขึ้นอยู่กับนักข่าวแต่เพียงฝ่ายเดียว ขณะที่ภาคสาธารณะนั้นคาดหวังคำตอบที่เข้าใจง่ายมากขึ้นและต้องมีความรวดเร็ว ดังนั้น จึงมีการรายงานข่าวในรัฐสภาแบบสด บริบทที่เปลี่ยนแปลงไปดังกล่าวนี้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสื่อรัฐสภาและฝ่ายประชาสัมพันธ์ เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายที่เข้ามาใหม่นี้ย่อมมีความต้องการที่เฉพาะเจาะจงมากขึ้น วุฒิสภาเยอรมนีเป็นสภาแรก ๆ ที่ใช้แอปพลิเคชันสำหรับโทรศัพท์มือถือในปี ๒๕๔๔ ซึ่งปัจจุบันแอปพลิเคชันดังกล่าวยังคงใช้งานอยู่เพื่อใช้ติดตามการประชุมสภา นอกจากนี้ ยังมีการใช้สื่อสังคมออนไลน์อื่น ๆ อาทิ ยูทูป ทวิตเตอร์ เพื่อเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายใหม่มากขึ้น และล่าสุดได้เปิดใช้อินสตาแกรมอีกด้วย ช่องทางต่าง ๆ หลากหลายที่เพิ่มเข้ามานี้มุ่งเน้นไปที่กลุ่มเป้าหมายที่มีอายุต่ำกว่า ๓๐ ปี รวมถึงมีการใช้ภาพข่าวที่มีข้อความสั้น ๆ มากขึ้น เพื่อเป็นการดึงดูดความสนใจของผู้เข้าชม รวมถึงไฮไลท์ของกิจกรรมต่าง ๆ ของทางรัฐสภา

อย่างไรก็ตาม เยอรมนีเป็นประเทศที่ประชาชนยังใช้สื่อสังคมออนไลน์น้อยกว่าประเทศอื่น ๆ ในโลก จากการศึกษาพบว่า มีผู้ใช้เพียงหนึ่งต่อสองคน เหตุผลอันเนื่องมาจากด้านความปลอดภัย แต่กว่าร้อยละ ๘๐ ของประชากรอายุระหว่าง ๑๘ - ๓๕ ปี เป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นในการใช้สื่อสังคมออนไลน์พอสมควร ความสำเร็จประการที่สำคัญที่สุดสำหรับยุทธศาสตร์ด้านการสื่อสารของวุฒิสภาเยอรมนีคือ การเปลี่ยนแปลงรูปแบบของเว็บเพจในหัวข้อ Plenum Kompakt ซึ่งได้รับการพัฒนามาจากการวิเคราะห์พื้นฐานความต้องการของผู้ใช้ ซึ่งทางวุฒิสภาพิจารณาจากหลายประเด็น อาทิ หัวข้อที่ได้รับความนิยมนมากที่สุด เนื้อหาที่มีผู้หารือเข้ามามากที่สุด โดยต้องตอบคำถามให้ได้อย่างชัดเจน ตรงประเด็น และรวดเร็วมากที่สุดอีกด้วย ซึ่งข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับประเด็นที่ต้องการเหล่านี้มักเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวาระการประชุมกว่า ๑๐๐ วาระ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คำตอบที่ให้แก่ภาคประชาชนนั้น จำเป็นที่จะต้องได้รับการแปลจากภาษาราชการในระบบรัฐสภาที่มีความซับซ้อน ให้เป็นภาษาที่ประชาชนเข้าใจได้ง่ายมากขึ้น รวดเร็ว และเปิดเข้าถึงรายละเอียดได้หากต้องการ ระบบ Plenum Kompakt นี้ เป็นระบบที่จัดกลุ่มทุกอย่างไว้ในเว็บหน้าเดียว และรวมข้อมูลทุกอย่างเข้าไว้ด้วยกันโดยที่ไม่ต้องเลื่อนคลิกหน้าเว็บหลายหน้า บรรจุข้อมูลเกี่ยวกับวาระการประชุมและลิงค์สำหรับเชื่อมโยงไปในรายละเอียดเอกสารราชการต่าง ๆ ได้ รวมถึงบรรจุวิดีโอของผู้พูดแต่ละประเด็นได้ สามารถดาวน์โหลดเอกสารและวิดีโออื่น ๆ ได้ทุกประการ โดยระบบดังกล่าวนี้เป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับนักข่าว รวมถึงสมาชิกรัฐสภา ซึ่งจะสามารถส่งลิงค์วิดีโอหรือรูปผ่านช่องทางของแต่ละรัฐทั้ง ๑๖ รัฐได้

ทั้งนี้ ภายใต้หลักการสื่อสารกับประชาชนนั้น สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาเยอรมนียังคงเน้นย้ำและยืนยันถึงหลักการนำเสนอข้อมูลแบบให้ข้อเท็จจริงบนพื้นฐานความเป็นกลางและไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด แม้จะได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ หรือการร้องขอจากสมาชิกก็ตาม

การนำเสนอประเด็นอภิปราย เรื่อง “การเตรียมการรองรับสมาชิกรัฐสภาใหม่ของฝรั่งเศสจำนวนมากภายหลังการเลือกตั้งทั่วไป เดือนมิถุนายน ๒๕๖๐” (The large-scale renewal of French MPs following the general elections of June 2017)

โดย นาย Christophe Pallez เลขาธิการรัฐสภาสาธารณรัฐฝรั่งเศส

ในการเลือกตั้งครั้งล่าสุดเมื่อเดือนมิถุนายน ๒๕๖๐ ที่ผ่านมาของสาธารณรัฐฝรั่งเศส นับเป็นประวัติการณ์ครั้งยิ่งใหญ่ที่เกิดขึ้นจากการที่นาย Manuel Macron ได้รับเลือกให้เป็นประธานาธิบดี ซึ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่ในรัฐสภาของสาธารณรัฐฝรั่งเศส โดยมีสมาชิกรัฐสภาซึ่งเป็นผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งเดิมเพียง ๑๔๕ คน จากสมาชิกทั้งหมด ๕๗๗ คน หรือคิดเป็นเพียงร้อยละ ๒๕ นั้นหมายความว่า กว่าร้อยละ ๗๕ ของสมาชิกรัฐสภาที่เข้ามานั้นเป็นสมาชิกใหม่ทั้งหมด และจากจำนวนสมาชิกที่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามาใหม่ จำนวน ๔๓๒ คนนั้น ๔๑๕ คน เป็นผู้ที่ไม่เคยได้รับการเลือกตั้งเข้ามาในรัฐสภาเลย เหตุการณ์ดังกล่าวนี้จึงถือเป็นการเปลี่ยนแปลงทาง

ด้านการเมืองครั้งยิ่งใหญ่ที่สุด โดยข้อที่ควรคำนึงถึงมากที่สุดคือ การที่พรรคสังคมนิยม ซึ่งเดิมเคยมีเสียงข้างมากในสภากว่า ๓๐๐ ที่นั่ง ปัจจุบันคงเหลือเพียง ๓๑ ที่นั่ง และพรรคฝ่ายค้านหลัก ซึ่งเป็นปีกขวาในสมัยประธานาธิบดี François Hollande สูญเสียที่นั่งถึง ๑๐๐ ที่นั่ง นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นยังทำให้อายุเฉลี่ยของสมาชิกรัฐสภาลดลงจากเดิม ๕๔ ปี เหลือเพียงอายุเฉลี่ย ๔๘ ปี และส่วนใหญ่อายุต่ำกว่า ๕๐ ปี อีกทั้งมีสมาชิกจำนวนกว่า ๒๙ คน มีอายุน้อยกว่า ๓๐ ปี

ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นนั้น ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลายด้านที่สำนักงานเลขาธิการฯ จำเป็นจะต้องปรับตัวตามความต้องการของสมาชิกรุ่นใหม่ที่เข้ามา โดยมีปัญหาที่เกิดขึ้นหลายประการ อาทิ สมาชิกรัฐสภายุคใหม่นั้นสูบบุหรี่มากขึ้น ดื่มแอลกอฮอล์น้อยลง ทำให้ส่วนของฝ่ายบริการด้านอาหารต้องจัดเตรียมเครื่องดื่มประเภชน้ำอัดลมมากขึ้น อีกทั้งประสบปัญหาห้องพักสำหรับสมาชิกไม่เพียงพอต่อความต้องการ สมาชิกรัฐสภารุ่นใหม่ใช้เวลาอยู่ในสภา ๓-๔ วันต่อสัปดาห์ และมีที่ปรึกษาจำนวน ๑-๒ คน ทำให้ห้องพักในรัฐสภาไม่สามารถรับรองได้อย่างเพียงพอ อีกทั้งยังมีความต้องการในส่วนของศูนย์การดูแลเด็กมากขึ้นอีกด้วย

นอกจากนี้ สิ่งสำคัญที่เปลี่ยนแปลงไปคือ ทัศนคติของสมาชิกรัฐสภารุ่นใหม่ ซึ่งส่วนใหญ่แล้วไม่เคยมีความรู้ความเข้าใจด้านกระบวนการตรากฎหมายหรือระบบรัฐสภามาก่อนเลย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เป็นผู้ที่ไม่เคยมีความรู้หรือประสบการณ์ด้านการประชุม การลงมติ หรือการอภิปรายใด ๆ ภายในรัฐสภา

การที่สมาชิกใหม่เข้ามาใหม่นั้น ก่อให้เกิดพฤติกรรมใหม่ ๆ เกิดขึ้น กล่าวคือ สมาชิกรัฐสภารุ่นใหม่เข้าร่วมการประชุมในทุก ๆ วาระ และทุกครั้งไม่แต่เฉพาะในส่วนที่รัฐบาลต้องตอบคำถามเท่านั้น อีกทั้งประเพณีด้านการอภิปรายในที่ประชุมก็เปลี่ยนแปลงไป ทั้งในระดับการประชุมใหญ่และการประชุมระดับกรรมาธิการ เนื่องจากสมาชิกใหม่เหล่านี้ยังขาดประสบการณ์ จึงไม่มีผู้ขึ้นอภิปรายแต่อย่างใด

ภายหลังจากที่รัฐบาลใหม่เกิดขึ้น กระบวนการปกติของรัฐสภาจึงเริ่มขึ้น แต่ก็ประสบปัญหา เนื่องจากสมาชิกรัฐสภารุ่นใหม่ดังกล่าวนี้ยังขาดประสบการณ์ว่ากฎหมายนั้นจะมีการตราขึ้นและผ่านได้อย่างไร รวมถึงการเผชิญกับปัญหาความซับซ้อนของกระบวนการทางรัฐสภา เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าว พรรค Republic on the Move (REM) ซึ่งเป็นพรรคเสียงข้างมาก จึงได้ขอให้จัดให้มีการสัมมนาหลักสูตรให้ข้อมูลว่าด้วยกระบวนการทางรัฐสภาสำหรับสมาชิกรัฐสภาของตน รวมถึงหลักสูตรอบรมกระบวนการทางกรรมาธิการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กลไกในการยกร่างในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ และการอภิปรายเพื่อแก้ไขกฎหมายต่าง ๆ เป็นต้น

นอกจากนี้ สมาชิกรุ่นใหม่ยังมีธรรมเนียมการแต่งกายที่เปลี่ยนแปลงไปตามสมัยนิยมมากขึ้น โดยไม่เป็นไปตามระเบียบแบบแผนที่เคยปฏิบัติมา (การใส่สูทและผูกเนคไท) โดยเหล่าสมาชิกให้เหตุผลว่า ไม่มีการระบุไว้เป็นลายลักษณ์อักษรในระเบียบว่าด้วยการแต่งกายของสมาชิกแต่ประการใด ซึ่งแตกต่างจากข้าราชการและเจ้าหน้าที่ ยังคงมีระเบียบว่าด้วยการแต่งกายคอยกำกับดูแล นอกจากนี้ สมาชิกรัฐสภารุ่นใหม่ก็ยังตั้งใจกับปริมาณงานของสมาชิกรัฐสภาซึ่งมีปริมาณมาก

ความท้าทายของสำนักงานฯ ได้แก่ การจัดสรรสัดส่วนสถานที่ทำงาน คอมพิวเตอร์ และโทรศัพท์ ให้เพียงพอต่อความต้องการของสมาชิกใหม่ และจัดทำให้ทุกท่านได้มีที่ทำงานเป็นหลักแหล่งอย่างเหมาะสม นอกจากนี้ ยังมีข้อท้าทายด้านงบประมาณ เนื่องจากแต่เดิม สำนักงานฯ ได้ประมาณการงบประมาณประจำปี ๒๕๖๐ ตามสัดส่วนของสมาชิกที่หมุนเวียนเข้ามาที่ร้อยละ ๕๐ แต่ในความเป็นจริงมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ ๗๕ ซึ่งส่งผลกระทบต่องบประมาณโดยตรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการเงินภายหลังการเกษียณอายุ จึงนับเป็นความท้าทายอย่างยิ่งยวดของสำนักงานฯ ในการบริหารจัดการในทุก ๆ มิติให้ครอบคลุมและตอบสนองต่อความต้องการของรัฐสภายุคใหม่ที่เกิดขึ้นว่าจะมีความสามารถในการรับมือได้มากน้อยเพียงไรอย่างแท้จริง

**เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและรองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ถ่ายภาพร่วมกับสมาชิกสภามาตรการรัฐสภา ณ สถานครเซนต์ปีเตอร์สเบิร์ก**

ในช่วงกลางวัน เจ้าภาพผู้จัดการประชุมได้จัดให้ผู้เข้าร่วมการประชุมเดินทางไปเยี่ยมชมสถานครเซนต์ปีเตอร์สเบิร์ก ณ พระราชวัง Mariinsky และคณะผู้แทนฯ ได้เข้าร่วมงานเลี้ยงอาหารกลางวันที่สถานครเซนต์ปีเตอร์สเบิร์กเป็นเจ้าภาพ ตลอดจนได้ถ่ายภาพร่วมกันเป็นที่ระลึก

การอภิปรายทั่วไป เรื่อง “การบริหารเวลาที่ใช้สำหรับการอภิปรายในรัฐสภา” (Management of speaking time in parliamentary debates)

ผู้ดำเนินการอภิปราย : นาย José Manuel ARAÚJO รองเลขาธิการรัฐสภาสาธารณรัฐโปรตุเกส

เมื่อมีการอภิปรายในรัฐสภา เรื่องเวลาที่ใช้ในการอภิปรายเป็นประเด็นสำคัญ และความขัดแย้งของมุมมองทางความคิดที่แตกต่างกัน ถือเป็นส่วนประกอบที่สำคัญส่วนหนึ่งในอำนาจหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภาและบทบาทของรัฐสภา ประเด็นคำถาม การเรียกร้องให้อธิบาย และการอภิปรายในรัฐสภาถือเป็นการรับประกัน กลไกการทำงานของระบอบประชาธิปไตยอย่างเหมาะสม ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้กับทั้งกระบวนการนิติบัญญัติและการตรวจสอบทางการเมือง

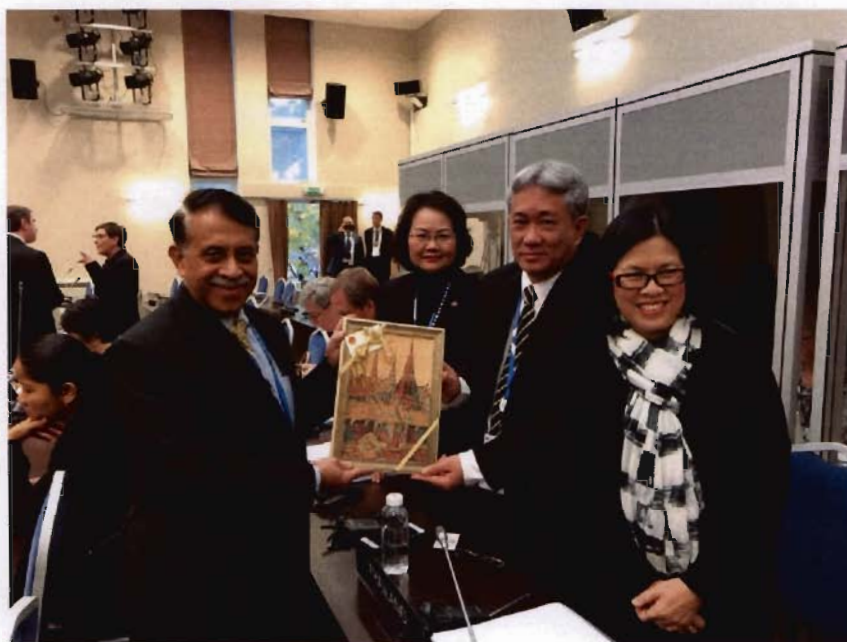
รัฐสภาส่วนใหญ่ควบคุมเวลาที่ใช้ในการอภิปรายด้วยสองจุดประสงค์หลัก คือ ประการแรก เพื่อให้ทั้งพรรคฝ่ายรัฐบาลและพรรคฝ่ายค้านมีสัดส่วนเวลาในการอภิปรายที่เท่ากัน ประการที่สอง เพื่อหลีกเลี่ยงการอภิปรายที่ใช้เวลานาน ซึ่งต้องใช้ความเข้าใจรายละเอียดในเชิงลึกแต่ไม่เป็นมิตรกับสื่อ

ดังนั้น รูปแบบที่นำมาใช้ในการประชุมเต็มคณะและการประชุมคณะกรรมการจะมีความแตกต่างกัน ซึ่งจะช่วยอำนวยความสะดวกให้ประธานรัฐสภาหรือประธานคณะกรรมการบริหารเวลาที่ใช้ในการอภิปราย และเป็นการรับประกันว่าสมาชิกทุกคนจะมีเวลาเพียงพอในการอภิปราย

ในการอภิปรายในหัวข้อการบริหารเวลานั้น มีคณะผู้แทนจากหลากหลายประเทศให้ความสนใจ โดยได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านการจัดสรรเวลาในการอภิปรายให้แก่สมาชิกในสัดส่วนต่าง ๆ กัน ตามที่กำหนดในระเบียบข้อบังคับการประชุมของแต่ละประเทศ บางประเทศนั้นให้เวลาสมาชิกได้พูดเพียง ๗ นาที หรือบาง

ประเทศนั้นให้เวลาพรรคฝ่ายค้านเพียง ๕ นาที หรือการให้เวลาสมาชิกที่ตั้งกระทู้สดแก่คณะรัฐมนตรี จำนวน ๒ นาที โดยไม่จำกัดระยะเวลาการตอบคำถามของผู้ตอบ เป็นต้น ทั้งนี้ ในบางประเทศนั้นมิได้มีการกำหนดสัดส่วนเวลาในการอภิปรายใด ๆ ไว้ เพียงแต่มีข้อกำหนดว่าต้องให้ความสำคัญกับเสียงข้างน้อยโดยไม่ละเลยหรือปิดกั้นการแสดงออกไม่ว่าในทางใดตามหลักประชาธิปไตย

การประชุมสมาคมเลขาธิการรัฐสภา วันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๐

เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมอบของที่ระลึกให้แก่
นาย Desh Deepak Verma เลขาธิการวุฒิสภาสาธารณรัฐอินเดีย

วันสุดท้ายของการประชุมสมาคมเลขาธิการรัฐสภา ในช่วงเช้า นายสรศักดิ์ เพียรเวช เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และนางพรพิศ เพชรเจริญ รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ได้มีโอกาสพบปะสนทนาและมอบของที่ระลึกให้กับนาย Desh Deepak Verma เลขาธิการวุฒิสภาสาธารณรัฐอินเดีย ผู้ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารสมาคมเลขาธิการรัฐสภาคนล่าสุด

การนำเสนอประเด็นอภิปราย เรื่อง “การจัดกลุ่มรัฐสภา-รูปแบบและโครงสร้างทางกฎหมาย” (Parliamentary groupings-formats and legal framework)

โดย นาย Jose Manuel ARAUJO รองเลขาธิการรัฐสภาสาธารณรัฐโปรตุเกส

ก่อนที่จะกล่าวถึงการจัดกลุ่มหน่วยงานรัฐสภานั้น ควรทำความเข้าใจกับความหมายของคำว่าระบบและหน่วยงานก่อน

ระบบ เป็นสิ่งที่มีวัตถุประสงค์ชัดเจน เป็นโครงสร้างที่ได้รับการจัดระเบียบแล้ว

หน่วยงาน มีหน้าที่รับผิดชอบระบบหรือสถาบัน

หน่วยงานประกอบของรัฐสภา ในความหมายทางนิติศาสตร์ดั้งเดิมนั้นได้อธิบายว่า เมื่อเติมคำว่า “para” เข้าไปเป็นส่วนประกอบของคำแล้ว จะมีความหมายเท่ากับ “ใกล้เคียง เกือบหรือบริเวณโดยรอบ” จึงเป็นการอธิบายบางสิ่งที่มีความใกล้เคียงแนวคิดดั้งเดิมแต่แตกต่างด้วยหลายเหตุผล

คำว่า “การจัดกลุ่ม” ในภาษาอังกฤษ มีความหมายที่คล้ายคลึงแต่ไม่ใช่ความหมายเดียวกัน

หน่วยงานพื้นฐานของรัฐสภา ประกอบด้วย

- การประชุมใหญ่/การประชุมเต็มคณะ เป็นหน่วยงานสูงสุดของรัฐสภาที่มีอำนาจหน้าที่ในตัวเอง ตลอดจนมีอำนาจที่ยื่นคัดค้านการตัดสินใจของหน่วยงานอื่น

- ประธาน โดยปกติแล้วจะได้รับการเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่ เป็นบุคคลสำคัญเพียงคนเดียวที่มีหน้าที่ในการสั่งการหน่วยงานอื่น และเตรียมนโยบายร่วมกับการประชุมของผู้นำหรือข้อเสนอของกรรมาธิการ

- การประชุมของผู้นำ เป็นหน่วยงานกำหนดนโยบายทางการเมืองที่มีการระบุระเบียบวาระการประชุม ขั้นตอนการออกกฎหมาย และกระบวนการตรวจสอบทางการเมือง

- คณะกรรมาธิการ เป็นหน่วยงานของรัฐสภา ซึ่งมีความเกี่ยวพันกับกระบวนการออกกฎหมายและกำหนดกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง

- คณะกรรมการบริหาร หรือหน่วยงานสำหรับจัดการ มีหน้าที่ในการบริหารจัดการรัฐสภา และในบางกรณี มีรูปแบบการทำงานร่วมกับการประชุมของผู้นำ

หน่วยงานของรัฐสภา หรือ หน่วยงานประกอบของรัฐสภา?

หน่วยงานที่อยู่ในรัฐสภา โดยมากจะมีหน้าที่ปรากฏในกฎหมายว่าด้วยระเบียบของรัฐสภา แต่บางหน่วย มีหน้าที่ปรากฏในกฎหมายประกอบของกฎหมายว่าด้วยระเบียบของรัฐสภา ซึ่งเรียกว่าหน่วยงานประกอบของรัฐสภา ประกอบด้วย

- กลุ่มที่ปรึกษาของประธาน

- การประชุมของประธานคณะกรรมาธิการ เป็นการประชุมเพื่อตกลงในรายละเอียดของกระบวนการออกกฎหมาย

- กลุ่มมิตรภาพ มีจุดมุ่งหมายเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ระดับทวิภาคีกับรัฐสภาของประเทศที่มีความร่วมมือร่วมกัน

- คณะผู้แทนรัฐสภาระหว่างประเทศ มีจุดมุ่งหมายเพื่อการเป็นตัวแทนของประเทศในองค์กรรัฐสภาระหว่างประเทศ

- คณะผู้แทนพิเศษ ได้รับการแต่งตั้งโดยประธานเป็นกรณีไป

หน่วยงานที่มีความใกล้เคียงกับการเป็นหน่วยงานประกอบของรัฐสภา

- คณะกรรมาธิการอิสระ จัดตั้งขึ้นเพื่อช่วยปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับรัฐสภาให้ลุล่วงสามารถมีผู้ชำนาญการภายนอกมาช่วยปฏิบัติงานในคณะได้โดยไม่ต้องเป็นตัวแทนของสมาชิกรัฐสภา

- หน่วยงานภายนอกรัฐสภา ได้แก่ ผู้ตรวจการแผ่นดิน คณะกรรมการการเลือกตั้ง

- กลุ่มกีฬาหรือกลุ่มวัฒนธรรม เป็นการรวมกลุ่มระหว่างสมาชิกรัฐสภา กับเจ้าหน้าที่รัฐสภาอย่างไม่เป็นทางการ

สรุปได้ว่าหน่วยงานพื้นฐาน ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการออกกฎหมายและให้คำแนะนำโดยการนำมาเชื่อมโยงกันโดยตรง ในขณะที่หน่วยงานสนับสนุน ปฏิบัติหน้าที่อื่นนอกเหนือจากหน้าที่ที่หน่วยงานพื้นฐานปฏิบัติ กลุ่มนี้รวมหน่วยงานประกอบของรัฐสภาซึ่งอาจจะมีหรืออาจจะไม่ได้มีความเชื่อมโยงโดยตรงกับรัฐสภา

การอภิปรายทั่วไป เรื่อง “ฝ่ายค้าน” (The Opposition)

ผู้ดำเนินการอภิปราย : นาย Manohar Prasad BHATTARAI เลขาธิการรัฐสภาสหพันธ์สาธารณรัฐ
ประชาธิปไตยเนปาล

พรรคฝ่ายค้านเป็นองค์ประกอบพื้นฐานของการปกครองเสรีประชาธิปไตย นาย Ian Sapiro ได้เคยกล่าวไว้ว่า “ประชาธิปไตยเป็นแนวคิดที่ฝ่ายค้านมีความสำคัญเท่ากับรัฐบาล” บทบาทของฝ่ายค้านแบ่งเป็น ๓ ส่วน บทบาทแรก เป็นทางเลือกที่มีศักยภาพของพรรคที่ครองเสียงข้างน้อย บทบาทที่สองคือ การทำให้ระบอบประชาธิปไตยมีความชอบด้วยกฎหมาย และบทบาทที่สามคือ การทำให้การอภิปรายทางการเมืองมีประสิทธิภาพ

ในสังคมประชาธิปไตยย่อมมีความคิดเห็นที่หลากหลายและความแตกต่างระหว่างพรรคเสียงข้างมากกับพรรคฝ่ายค้านที่เป็นเสียงข้างน้อย รัฐสภาเป็นการประชุมของผู้แทนของปวงชน ซึ่งความแตกต่างทางความคิดเห็นนี้สามารถโต้เถียง อภิปรายเพื่อหาเหตุผลได้

ฝ่ายค้านมักจะถูกมองว่าเป็นชนกลุ่มน้อย และระบบรัฐสภามักจะมีแนวคิดพื้นฐานว่าเสียงข้างมากเป็นผู้ตัดสินใจ อย่างไรก็ตาม ฝ่ายค้านมีหน้าที่เสนอทางเลือกในทางการเมือง สนับสนุนสิ่งที่ผู้ลงคะแนนเสียงให้ความสนใจ พัฒนาระบบการกำหนดนโยบายโดยรัฐสภา และริเริ่มการอภิปรายสาธารณะในประเด็นที่กำลังได้รับความสนใจจากประชาชน และที่สำคัญที่สุดคือ การตรวจสอบและควบคุมรัฐบาลเพื่อรับประกันความถูกต้อง ความโปร่งใส และตรวจสอบได้ในกระบวนการทางการเมือง

การเจริญเติบโตของประชาธิปไตยในรัฐสภา สามารถดูได้จากกรณีที่ฝ่ายค้านสามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนได้มากเพียงไร ถ้าพรรคฝ่ายค้านไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ของตนในการตรวจสอบการทำงานของฝ่ายรัฐบาล ถือเป็นสัญญาณของการมีระบอบประชาธิปไตยที่ล้มเหลว

ในเนปาลมีพรรคการเมืองทั้งหมด ๑๒๒ พรรค ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งระบุไว้ อย่างไรก็ตาม ในรัฐสภามีพรรคการเมืองปรากฏอยู่เพียง ๒๒ พรรค ซึ่ง ๔ พรรคการเมืองหลัก ได้แก่ พรรค the Nepali Congress พรรค Communist Party of Nepal (Unified Marxist-Leninist) พรรค Communist Party of Nepal (Maoist Center) และพรรค Rastriya Janata ซึ่งทั้ง ๔ พรรคนี้เป็นพรรคที่เคยทำหน้าที่ทั้งพรรคฝ่ายรัฐบาลและพรรคฝ่ายค้าน

ประวัติศาสตร์ของการปกครองระบอบประชาธิปไตยในเนปาลที่ผ่านมา พรรคการเมืองมักจะพัวพันกันในเรื่องที่ไม่สำคัญ และไม่ค่อยสนใจอภิปรายในประเด็นสาธารณะหรือประเด็นเศรษฐกิจระดับนโยบายที่จะช่วยปรับปรุงสังคมให้ดีขึ้น แนวโน้มหลักของพรรคฝ่ายค้านคือการขัดขวางนโยบายทุกอย่างของรัฐบาล แม้แต่โครงการที่จะช่วยแก้ไขปัญหาของประชากรจำนวนมาก ในขณะที่สมาชิกพรรคฝ่ายค้านบางส่วนพยายามหยิบยกประเด็นที่ประชาชนให้ความสนใจขึ้นมา พวกเขากลับพบว่าจะต้องละทิ้งประเด็นดังกล่าวไป เนื่องจากมีการเจรจาต่อรองในประเด็นสำคัญทางการเมืองระหว่างพรรคฝ่ายค้านและพรรคฝ่ายรัฐบาลเข้ามาแทน เช่น เรื่องการแก้ไขกฎหมาย เป็นต้น

รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ของเนปาลพยายามรักษาสมดุลระหว่างพรรคฝ่ายรัฐบาลที่ครองเสียงข้างมากกับพรรคฝ่ายค้าน ด้วยการให้ผู้นำฝ่ายค้านมีตำแหน่งสำคัญในสภารัฐธรรมนูญที่ช่วยในการแต่งตั้งหัวหน้าผู้พิพากษา คณะกรรมการเลือกตั้ง คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน และสถาบันระดับประเทศ ฯลฯ และการรักษาความสมดุลดังกล่าวใช้การลงมติเป็นเอกฉันท์

ฝ่ายค้านควรเป็นตัวแทนของผู้ที่ไม่มีสิทธิออกเสียงในสภา อย่างไรก็ตาม ประสพการณ์ของรัฐสภาเนปาลที่ผ่านมา ปรากฏว่า ไม่ว่าจะป็นพรรคฝ่ายรัฐบาลหรือพรรคฝ่ายค้าน ไม่ค่อยให้ความสนใจกับเรื่องของประชาชน แต่กลับไปให้ความสนใจแต่ระเบียบวาระการประชุมที่เกี่ยวข้องกับการรักษาอำนาจของตนไว้ให้นานที่สุด

สถานการณ์ของระบบรัฐสภาในภูมิภาคเอเชียได้ทำให้สถานการณ์ในเนปาลเลวร้ายมากยิ่งขึ้น สถานการณ์ในอินเดีย ปากีสถาน บังกลาเทศ และศรีลังกา ไม่แตกต่างจากเนปาลเท่าใด ดังนั้น น่าจะถึงเวลาแล้วที่จะช่วยคิดและทำให้ระบบรัฐสภาในภูมิภาคเอเชียได้มีความเข้มแข็งขึ้นมามากกว่าในเนปาลเพียงอย่างเดียว

การอภิปราย เรื่อง “ฝ่ายค้าน” (The Opposition)

โดย ศาสตราจารย์ Ulrich SCHÖLER รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

สิทธิในการมีส่วนร่วมของฝ่ายค้านนั้นมีบทบาทสำคัญยิ่งในสภาผู้แทนราษฎรสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีตั้งแต่สมัยการเลือกตั้ง ครั้งที่ ๑๘ การเลือกตั้งสภาผู้แทนราษฎร ในเดือนกันยายนปี ๒๕๕๖ และการจัดตั้งพรรคร่วมรัฐบาลระหว่างสองพรรคที่มีความแข็งแกร่ง ได้แก่ พรรคสหภาพประชาธิปไตยคริสเตียนแห่งเยอรมนี (Christlich Demokratische Union Deutschlands - CDU) และพรรคสหภาพสังคมคริสเตียน (Christian Social Union - CSU) ได้ก่อให้เกิดฝ่ายค้านส่วนน้อยอย่างไม่เคยปรากฏขึ้นในสภาผู้แทนราษฎร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การที่ทั้งสองพรรครวมกันคิดเป็นจำนวนรวมถึงร้อยละ ๘๐ ของที่นั่งในรัฐสภา ขณะที่สมาชิกของฝ่ายค้าน ได้แก่ กลุ่มพรรคฝ่ายซ้าย และพรรค Alliance ๙๐ ร่วมกับพรรคกรีน รวมแล้วมีเพียงร้อยละ ๒๐ เท่านั้น ด้วยอัตราส่วนประกอบขององค์คณะในสภาดังกล่าวสะท้อนถึงคณะกรรมการบริหารของรัฐสภาซึ่งค่อนข้างมีความเข้มแข็งในการประชุมใหญ่มีเสียงข้างมากที่ชัดเจน รวมถึงสร้างผลกระทบอย่างเห็นได้ชัด

สถานการณ์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นปัญหาว่า สมาชิกจากพรรคฝ่ายค้านไม่สามารถรวมตัวกันเพื่อรักษาสิทธิของเสียงส่วนน้อยในรัฐสภาได้ทุกกรณี อาทิ การเสนอญัตติเพื่อจัดตั้งคณะกรรมการไต่สวนหรือการรับฟังความคิดเห็นจากภาคสาธารณะในระดับกรรมการ ซึ่งต้องได้รับเสียงสนับสนุนอย่างน้อย ๑ ใน ๔ จากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือเสียงข้างมากในคณะกรรมการ ขณะที่ในรัฐสภานั้นต้องมีเสียงสนับสนุนอย่างน้อย จำนวน ๑ ใน ๓ ของสมาชิกทั้งหมด ซึ่งก่อให้เกิดการอภิปรายเป็นวงกว้างภายหลังจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรถึงสิทธิของเสียงส่วนน้อยจากฝ่ายค้านในการเลือกตั้งสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ ๑๘ ซึ่งก่อให้เกิดผลทั้งในสื่อในแวดวงวิชาการและในระดับศาลรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์

สภาผู้แทนราษฎรมีปฏิกิริยาต่อสถานการณ์ดังกล่าวตั้งแต่ต้นของสมัยการเลือกตั้ง โดยพยายามแก้ไขเพิ่มเติมกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องในช่วงระยะเวลาดังกล่าว โดยตามระเบียบข้อบังคับที่กำหนดของสภาผู้แทนราษฎรระบุดึงการให้ความสำคัญกับสิทธิของเสียงกลุ่มน้อย แม้ว่าจะไม่สามารถใช้สิทธิตามข้อเรียกร้องได้ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด อย่างไรก็ตาม มีสมาชิกจากฝ่ายค้านเห็นด้วยถึง ๑๒๐ เสียง จากสมาชิกฝ่ายค้านทั้งหมด จำนวน ๑๒๗ เสียง

การแก้ไขระเบียบดังกล่าวนี้ย่อมมีความขัดแย้งในข้อกฎหมาย ซึ่งพรรคฝ่ายค้านและพรรคร่วมรัฐบาลมีความเห็นที่ขัดแย้งกันเกี่ยวกับการขอแก้ไขข้อกำหนดทางกฎหมายอันเกี่ยวข้องกับจำนวนขององค์ประชุม อย่างไรก็ตาม ประเด็นดังกล่าวนี้ก่อให้เกิดคำถามในทางกฎหมาย ว่าสภาผู้แทนราษฎรมีอำนาจให้สามารถอนุญาตให้แก้ไขข้อกำหนดเกี่ยวกับองค์ประชุมตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายระเบียบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือไม่

นอกจากนี้ การแก้ไขระเบียบข้อบังคับในทางปฏิบัติต้องมีการรับฟังเสียงประชาชน และหาหรือผู้เชี่ยวชาญระหว่างการแก้ไขข้อกำหนดในกรรมการต่าง ๆ ซึ่งภายหลังจากการแก้ไขกฎหมายและระเบียบในส่วนที่เกี่ยวข้อง

ในการเลือกตั้งสมัยดังกล่าวนี้ ก่อให้เกิดการจัดตั้งคณะกรรมการธิการไต่สวนจำนวน ๕ คณะด้วยกัน และมาจากคำร้องขอและการผลักดันของฝ่ายค้านจำนวนกว่า ๓ คณะ

ความเห็นที่แตกต่างกันเกี่ยวกับกรอบทางด้านกฎหมายในสิทธิในการมีส่วนร่วมของฝ่ายค้านในครั้งนี้นำให้เกิดแนวคิดริเริ่มด้านกระบวนการทางกฎหมายโดยพรรคฝ่ายซ้าย ซึ่งเป็นหนึ่งในพรรคฝ่ายค้านก่อนที่จะนำประเด็นดังกล่าวนี้เข้าสู่การพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ โดยเน้นย้ำถึงความสำคัญของการมีอยู่และขอบเขตของสิทธิของพรรคฝ่ายค้านในรัฐสภา รวมถึงกลุ่มรัฐสภาเดี่ยวในพรรคฝ่ายค้านตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ

อย่างไรก็ตาม ในคำตัดสินเมื่อเดือนพฤษภาคม ปี ๒๕๕๙ ศาลรัฐธรรมนูญมิได้ปกป้องสิทธิพิเศษอันใดแก่พรรคฝ่ายค้าน รวมถึงไม่เห็นถึงความจำเป็นที่ต้องแก้ไขข้อกฎหมายเกี่ยวกับองค์ประชุมเพื่อให้ใช้สิทธิของกลุ่มเสียงข้างน้อยในกรณีของพรรคฝ่ายค้านที่มีขนาดเล็กมาก โดยมีความเห็นว่า ข้อความที่แสดงถึงการปกป้องเสียงข้างน้อยในรัฐสภาตามที่กำหนดไว้ในระเบียบข้อบังคับการประชุมนั้น เพียงพอต่อการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่พรรคฝ่ายค้านที่มีประสิทธิภาพแล้ว

นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญได้ให้ความคุ้มครองแก่สมาชิกรัฐสภาที่ได้รับการเลือกตั้งอย่างมีสิทธิเสรีภาพ รวมถึงกำหนดหลักความเสมอภาคระหว่างสมาชิกรัฐสภาและกลุ่มสมาชิกต่าง ๆ ไว้แล้ว การที่จะให้สิทธิหรือสิทธิพิเศษแก่พรรคส่วนน้อยในรัฐสภานั้น มิใช่เพียงแต่ขึ้นอยู่กับความต้องการของพรรคฝ่ายค้านเท่านั้น การปรับเปลี่ยนหรือแก้ไขบทกฎหมายดังกล่าวจะเป็นการเอื้อให้พรรคฝ่ายค้านนั้นได้รับอภิสิทธิ์เหนือเสียงข้างมากซึ่งมาจากการเลือกตั้งสมาชิกซึ่งมาจากพรรคร่วมรัฐบาลซึ่งเป็นเสียงข้างมาก

อย่างไรก็ดี จากข้อขัดแย้งดังกล่าวที่เกิดขึ้น ทำให้ฝ่ายเสียงข้างมากตระหนักถึงหลักการพื้นฐานว่าด้วยหลักฉันทามติ ซึ่งถูกนำมาใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในกระบวนการทางรัฐสภามากขึ้นจนถึงปัจจุบัน

การนำเสนอประเด็นอภิปราย เรื่อง “การนำรูปแบบของความผิดพลาดและการตรวจสอบได้ของรัฐสภาในบริบทของรัฐที่กำลังพัฒนาไปปฏิบัติ” (The implementation of the oversight and accountability model of Parliament in the context of a developmental state)

โดย นาง Penelope TYAWA รักษาการเลขาธิการรัฐสภาสาธารณรัฐแอฟริกาใต้

แอฟริกาใต้ประสบความสำเร็จอย่างเห็นได้ชัดในการเป็นประเทศที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจากประเทศที่มีนโยบายการแบ่งแยกสีผิวไปสู่ประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตย การเปลี่ยนแปลงนี้เป็นไปอย่างสงบ แม้ว่าประวัติศาสตร์ชาติที่ผ่านมาจะมีความขัดแย้งอย่างรุนแรงและการขับไล่ก็ตาม อย่างไรก็ตาม แอฟริกาใต้ยังเป็นสังคมที่ไม่เท่าเทียมกันอย่างสูง ประชาชนจำนวนมากยังคงยากจนและไม่มั่งคั่ง ในทางปฏิบัติ นโยบายการแบ่งแยกสีผวยังคงอยู่และตัดโอกาสในการหาเลี้ยงชีพของประชาชนจำนวนมาก วิธีการแก้ไขปัญหาย่างเร่งด่วนคือ การปลุกฝังประชาธิปไตย สร้างความรู้สึกการมีส่วนร่วมทางสังคม แอฟริกาใต้ควรปลดแอกทางการเมืองไปสู่การมีเศรษฐกิจและสภาพชีวิตที่ดีขึ้นสำหรับทุกคน

ในขณะที่รัฐบาลมีหน้าที่รับประกันการปกครองและการให้บริการที่ดีต่อประชาชน รัฐสภาก็มีหน้าที่รับประกันว่าผลของยุทธศาสตร์ประเทศที่รัฐบาลคาดการณ์ไว้จะประสบความสำเร็จ โดยผ่านทางการบัญญัติกฎหมาย การควบคุมดูแล และการเป็นผู้แทนของปวงชน สมาชิกรัฐสภาสามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาได้ด้วยกรออกกฎหมาย และตรวจสอบการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งนโยบายดังกล่าวคือ การช่วยเหลือคนยากจน การตระหนักถึงชนกลุ่มน้อย การตระหนักถึงบทบาทหญิงชาย และประเด็นอ่อนไหวเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม สิ่งเหล่านี้สะท้อนถึงความพยายามในการบรรลุเป้าหมายของการพัฒนามนุษย์

ในรัฐธรรมนูญฉบับแรกของแอฟริกาใต้ พบว่า บทบาทของรัฐสภาในการควบคุมการทำงานของรัฐบาลไม่ค่อยได้รับความสนใจ รัฐสภาภายใต้คณะกรรมการร่วมจึงจัดตั้งทีมงานเพื่อควบคุมและตรวจสอบ ประกอบด้วยสมาชิกรัฐสภาของทั้งสองสภา ทำหน้าที่ศึกษาข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญ

รูปแบบการตรวจสอบในเบื้องต้นคือ การจัดหากรอบการทำงานที่อธิบายว่ารัฐสภาจะตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลอย่างไร โดยการปรับปรุงวิธีการที่มีอยู่ให้ดีขึ้น ทีมงานเพื่อควบคุมและตรวจสอบมีการจัดตั้งกลุ่มภารกิจ เช่น กลุ่มงบประมาณ กลุ่มของคณะกรรมการ มีการเน้นย้ำว่าต้องมีการเฝ้าระวังทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ มีการจัดทำยุทธศาสตร์และโครงสร้างของการนำกฎหมายไปปฏิบัติ สิ่งที่สำคัญที่สุดคือการตรวจสอบประสิทธิภาพการจัดการของแต่ละหน่วยงานของรัฐบาลโดยคณะรัฐมนตรี เพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของประชาชน ทั้งนี้ รูปแบบการตรวจสอบจะต้องเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับวิสัยทัศน์ทางยุทธศาสตร์ของรัฐธรรมนูญและรัฐสภา

จุดประสงค์ของการจัดทำรูปแบบการตรวจสอบ

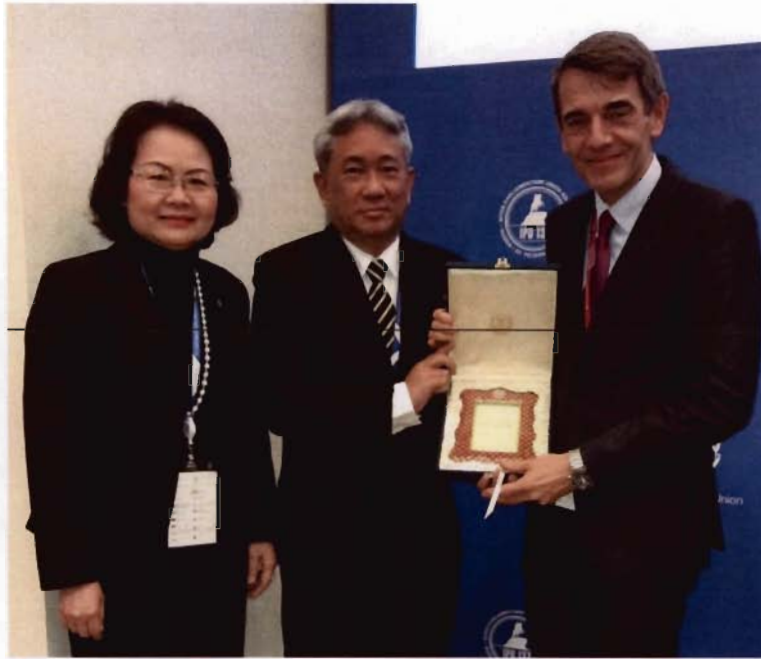
- จัดเตรียมกรอบการทำงานที่อธิบายว่ารัฐสภาจะจัดการการตรวจสอบอย่างไร
- ปรับปรุงเครื่องมือการตรวจสอบของรัฐสภาที่มีอยู่
- ปรับปรุงองค์ประกอบของรูปแบบการตรวจสอบที่จำเป็น
- ฝึกฝนและพัฒนาการวิเคราะห์เนื้อหาและข้อมูลในการจัดทำรูปแบบการตรวจสอบ

ปัจจุบัน แอฟริกาใต้ได้ออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการควบคุมและตรวจสอบ โดยแบ่งออกเป็น ๔ ประเภท ดังนี้

- การรายงานประสิทธิภาพการทำงานโดยผู้บริหาร วัดผลการทำงานจากนโยบายด้านงบประมาณระยะกลาง การจัดหารายได้
- เครื่องมือการตรวจสอบทางด้านการคลัง นำเสนอคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องตามแนวทางของกระทรวงการคลัง
- แผนการทำงานประจำปี การวิเคราะห์และอธิบายเป้าหมายการทำงานรายเดือนและรายปักษ์
- สถาบันที่สนับสนุนประชาธิปไตย ผู้ปกป้องประโยชน์สาธารณะ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน

รัฐสภาแอฟริกาใต้เป็นตัวแทนของประชาชนในแง่ที่ทำให้เกิดความมั่นใจว่ารัฐบาลเป็นของประชาชน ภายใต้รัฐธรรมนูญ มีหน้าที่ในการออกกฎหมาย การควบคุม และการตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหาร การให้ประชาชนมีส่วนร่วมกับนโยบาย การให้ความร่วมมือกับรัฐบาลและการพัฒนาระหว่างประเทศ จุดมุ่งหมายในการทำงานของรัฐสภาคือ การทำให้ประชาชนเกิดความมั่นใจในการทำงานที่เปิดเผย มีความรับผิดชอบและโปร่งใส ตรวจสอบได้ของรัฐบาล นโยบายการทำงานของรัฐบาลได้รับแรงกระตุ้นจากกรอบการทำงานทั้งระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับโลก เพื่อสร้างความเจริญรุ่งเรืองให้กับประชาชนผู้ด้อยโอกาสในประเทศ

จากนั้น นายสรศักดิ์ เพ็ญเวช เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และนางพรพิศ เพชรเจริญ รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ได้มีโอกาสพบปะสนทนาและมอบของที่ระลึกให้กับนาย Geert Jan A. HAMILTON เลขาธิการวุฒิสภาราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ และรักษาการประธานสมาคมเลขาธิการรัฐสภา และนาย Philippe SCHWAB เลขาธิการรัฐสภาสมาพันธ์รัฐสวิส ผู้ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประธานสมาคมเลขาธิการรัฐสภาคนล่าสุด

เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมอบของที่ระลึกให้แก่ นาย Philippe Schwab
ประธานสมาคมเลขาธิการรัฐสภาและเลขาธิการรัฐสภาสมาพันธ์รัฐสวิส

เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมอบของที่ระลึกให้แก่ นาย Geert Jan A. Hamilton
เลขาธิการวุฒิสภाराชาอาณาจักรเนเธอร์แลนด์

การอภิปรายทั่วไป เรื่อง “บทบาทและการทำงานของรัฐสภาในช่วงวิกฤติ” (The Role And Workings of Parliament in crisis situations)

ผู้ดำเนินการอภิปราย : นาย Philippe Schwab เลขาธิการรัฐสภาสมาพันธ์รัฐสวิส

รัฐสภามีบทบาทสำคัญในการปกครองระบอบประชาธิปไตย แม้ว่าหน้าที่ของรัฐสภาจะชัดเจนเมื่อบ้านเมืองอยู่ในภาวะปกติ แต่เมื่อเกิดภาวะวิกฤตขึ้น บทบาทของรัฐสภาจะดูไม่ชัดเจนขึ้นมาทันที

ก่อนอื่นขออธิบายความหมายของคำว่า “วิกฤติการณ์” ก่อน วิกฤติการณ์คือเหตุการณ์ที่เป็นภัยคุกคามต่อประเทศ รวมถึงความรุนแรงขั้นสูงสุดหรือการปฏิบัติที่ขัดต่อกฎหมาย ทำให้เกิดอันตรายต่อผู้คนและทรัพย์สิน มีผลกระทบที่รุนแรงต่อประเทศชาติ และมีผลเสียระยะยาวต่องานของรัฐบาล ยกตัวอย่างเช่น ภัยธรรมชาติ อาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ สงคราม การโจมตีโดยผู้ก่อการร้าย โรคระบาดที่แพร่เชื้ออย่างรวดเร็ว การปนเปื้อนทางอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ฯลฯ อย่างไรก็ตาม ไม่รวมถึงเหตุการณ์ที่ไม่ทำให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ซึ่งรัฐบาลต้องเผชิญความท้าทายและไม่สามารถจัดการได้ด้วยวิธีปกติ เช่น วิกฤติการณ์ทางการเมืองและวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจ

ทุกวิกฤติการณ์ต้องการการตอบสนองอย่างทันทีจากรัฐ ต้องมีการตัดสินใจแก้ปัญหาอย่างรวดเร็ว มีการจัดเตรียมแหล่งทรัพยากรเพื่อรองรับภัยเสี่ยง ตลอดจนป้องกันการสะท้อนกลับที่อาจเกิดขึ้น โดยทั่วไปแล้วเป็นหน้าที่ของรัฐบาลร่วมกับรัฐสภาในการจัดการวิกฤติการณ์ อย่างไรก็ตาม เมื่อเกิดความเร่งด่วนและความไม่แน่นอนของสถานการณ์ เป็นการยากที่จะจัดการวิกฤติการณ์ตามกระบวนการของรัฐสภา

จุดประสงค์ของการอภิปรายนี้ คือ

๑. พิจารณาวិธีการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่าง ‘ความเร่งด่วน’ และ ‘ความถูกต้องตามกฎหมาย’
๒. ประเมินวิธีการจัดการที่หลากหลายเพื่อรับประกันว่ารัฐสภาสามารถปฏิบัติหน้าที่ในช่วงวิกฤติได้ และมีบทบาทสำคัญในกระบวนการกำหนดนโยบายและการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล

กรอบกฎหมายของสวิสในการตอบโต้วิกฤติการณ์

กฎหมายในสถานการณ์ฉุกเฉิน

เมื่อเกิดสถานการณ์ฉุกเฉิน รัฐบาลมีอำนาจที่จะจัดการสถานการณ์ทันทีโดยไม่ต้องใช้รูปแบบกฎหมายอย่างเป็นทางการ รวมถึงการตัดสินใจแก้ไขปัญหา และมีสิทธิที่จะปกป้องความมั่นคงของประเทศในกรณีที่เป็น

กฎหมายในสถานการณ์ฉุกเฉินปรากฏอยู่ในรัฐธรรมนูญโดยตรงและไม่จำเป็นต้องผ่านการพิจารณาจากรัฐสภา ตามหลักการแล้ว วิธีการที่รัฐบาลจัดการแก้ไขปัญหานั้นอยู่นอกเหนือกฎหมาย เพราะเมื่อเกิดวิกฤติการณ์ซึ่งเป็นสถานการณ์ฉุกเฉินที่ไม่สามารถคาดการณ์ได้ล่วงหน้า ทำให้ไม่สามารถวางกรอบกฎหมายที่จะครอบคลุมสถานการณ์ดังกล่าวได้ล่วงหน้าเช่นเดียวกัน รัฐบาลมีอำนาจในการตัดสินใจเคลื่อนกำลังพล และมีอำนาจที่จะตัดสินใจในเรื่องงบประมาณเพื่อจัดการแก้ไขปัญหาโดยไม่ต้องผ่านความเห็นชอบจากรัฐสภาล่วงหน้า

อย่างไรก็ดี ตามที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญ วิธีที่รัฐบาลใช้แก้ไขปัญหากฎหมายสถานการณ์ฉุกเฉินนั้นเป็นการแก้ไขปัญหาก็ชั่วคราว โดยพิจารณาจากความเร่งด่วนและความจำเป็นของสถานการณ์เท่านั้น รัฐบาลไม่สามารถละเมิดรัฐธรรมนูญและห้ามใช้วิธีการจัดการที่ขัดแย้งกับกฎหมายที่ออกโดยรัฐสภา

ผู้เชี่ยวชาญทางกฎหมายแสดงความคิดเห็นว่า อำนาจที่มอบหมายให้รัฐบาลภายใต้สถานการณ์ฉุกเฉินนั้นหมดลงเมื่อสถานการณ์จบและกลับคืนสู่ภาวะปกติ ในระบอบการปกครองประชาธิปไตยระบุว่า อำนาจของรัฐสภา

ควรกลับคืนสู่สภาพเดิมโดยเร็วที่สุด กฎหมายฉบับปัจจุบันไม่ได้รับอนุญาตระยะเวลาของการใช้อำนาจของรัฐบาล ภายใต้สถานการณ์ฉุกเฉิน

อย่างไรก็ดี รัฐบาลควรระมัดระวังเมื่อใช้อำนาจภายใต้สถานการณ์ฉุกเฉิน ซึ่งในรัฐธรรมนูญและกฎหมาย ได้รับข้อจำกัดของการใช้อำนาจดังกล่าวไว้เป็นการป้องกันของรัฐสภาและการตรวจสอบของรัฐสภาอย่างมีประสิทธิภาพ

**ผู้แทนเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรสหราชอาณาจักรกำลังกล่าวถึง
สถานการณ์ที่สหราชอาณาจักรได้ออกจากสภายุโรป หรือ Brexit**

นอกเหนือจากการประชุมซึ่งเป็นไปตามกำหนดการประชุมแล้วยังมีวาระจร นำเสนอโดยเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรแห่งสหราชอาณาจักร ได้กล่าวถึงสถานการณ์ที่สหราชอาณาจักรได้ออกจากสภายุโรป หรือ Brexit ว่าเป็นการลงประชามติของประชาชนตามกระบวนการทางรัฐสภาโดยแท้ และขอให้นานาประเทศให้ความสนใจ เนื่องจากสหราชอาณาจักรได้เข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของสหภาพยุโรปตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๘ และมีการอนุวัติกฎหมาย เพื่อให้สอดคล้องกับสหภาพยุโรปจำนวนหลายร้อยฉบับ และจากสถานการณ์ Brexit ดังกล่าว ทำให้รัฐสภาต้องเผชิญกับข้อท้าทายยิ่งใหญ่ โดยต้องแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้แล้วเสร็จโดยเร็ว ปัจจุบันยังมีกฎหมายค้างอยู่จำนวนมากกว่า ๓๐๐ ฉบับ ซึ่งต้องใช้ระยะเวลายาวนานพอสมควรในการแก้ไข

แนวทางการเตรียมความพร้อมของผู้ที่จะนำเสนอประเด็นอภิปราย

การประชุมสมาคมเลขาธิการรัฐสภาเป็นการประชุมในลักษณะของการนำเสนอประเด็นอภิปรายจากผู้เข้าร่วมประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนแนวทางการปฏิบัติอันเป็นเลิศ แต่ละประเทศจะนำเสนอแนวทางการปฏิบัติงานหรือแนวทางการเตรียมการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ที่ได้มีการปฏิบัติจริงและเกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดี การอภิปรายจะมีลักษณะเป็นการซักถามและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเห็นระหว่างกัน เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ในการปรับปรุงแนวทางการทำงานของประเทศสมาชิก ตลอดจนเกิดองค์ความรู้ใหม่ในการบริหารงานทั้งในเชิงการบริหารงานบุคคลและการบริหารสำนักงานเพื่อรองรับการทำงานของรัฐสภาที่แตกต่างกัน ดังนั้น ผู้นำเสนอควรเตรียมความพร้อมในประเด็นเนื้อหาที่จะนำเสนอพร้อมศึกษาข้อมูลประกอบ เพื่อตอบข้อซักถามของผู้เข้าร่วมการประชุม ตลอดจนสามารถเสนอแนะให้ความเห็นในประเด็นซักถามเพิ่มเติมของผู้เข้าร่วมประชุมและผู้อภิปรายได้

แนวทางการเตรียมความพร้อมของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่เลขานุการคณะผู้แทนไทย

ด้านสารัตถะ

ศึกษาประเด็นอภิปรายและรายงานการประชุมที่สมาคมเลขาธิการรัฐสภาตีพิมพ์เผยแพร่ย้อนหลังประมาณ ๕ ปี เพื่อดูแนวโน้มว่าตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาสมาคมเลขาธิการรัฐสภาให้ความสำคัญกับประเด็นใดบ้าง และเพื่อให้เกิดความสอดคล้องของการจัดทำประเด็นอภิปรายต่อไปในอนาคต ยกตัวอย่างเช่น สมาคมเลขาธิการรัฐสภาให้ความสำคัญเกี่ยวกับการปรับปรุงรูปแบบการทำงานเพื่อสนับสนุนการทำงานของสมาชิกรัฐสภา หรือประเด็นที่กำลังได้รับความสนใจเป็นอย่างมากในขณะนี้ เป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับรัฐสภาอิเล็กทรอนิกส์และการทำงานในรูปแบบ SMART Parliament เป็นต้น

การเพิ่มทักษะความชำนาญในการทำงานด้านสารัตถะ โดยผ่านการฝึกฝน การสรุปความ การยกย่องสุนทรพจน์ การจัดทำประเด็นเพื่อร่วมอภิปราย รวมถึงการวิเคราะห์จัดทำสรุปประเด็นสถานการณ์โลก เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีความรู้ ทันเหตุการณ์ปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

ด้านการประสานงาน

ประสานงานกับผู้จัดการประชุม สมาคมเลขาธิการรัฐสภา ตลอดจนสถานเอกอัครราชทูตไทย (ในกรณีที่ประเทศนั้นมีสถานเอกอัครราชทูต) อย่างละเอียดรอบคอบ ตรวจสอบข้อมูลที่ได้รับอยู่เสมอ หากพบความผิดพลาดให้รีบดำเนินการแก้ไขทันที

ประโยชน์ที่ได้จากการประชุม

การประชุมสมาคมเลขาธิการรัฐสภาเป็นการประชุมของเลขาธิการรัฐสภานานาชาติ ซึ่งมีการกิจที่สำคัญ คือ การเรียนรู้กฎหมาย ระเบียบปฏิบัติ และกระบวนการของรัฐสภา การพัฒนาระบบรัฐสภาให้มีความก้าวหน้าและเข้มแข็ง รวมทั้งการให้ความรู้เกี่ยวกับระบบรัฐสภาแก่บุคคลในวงงานรัฐสภาและสาธารณชนทั่วไป ตลอดจนการให้ความร่วมมือระหว่างสำนักงานเลขาธิการรัฐสภาด้วยกัน การเข้าร่วมการประชุมดังกล่าวก่อให้เกิดประโยชน์ ดังนี้

๑. เพื่อเป็นแนวทางในการกระชับมิตรภาพระหว่างเลขาธิการรัฐสภานานาชาติ
๒. เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างกัน ตลอดจนนำความรู้ที่ได้รับมาต่อยอดและปรับใช้ให้เข้ากับสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
๓. เพื่อเป็นการสร้างความต่อเนื่องของบทบาทของเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในเวทีการประชุมระหว่างประเทศ

๔. เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์บทบาทของเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรให้สาธารณชนได้รับทราบผ่านสื่อของรัฐสภาทั้งภายในและภายนอกประเทศ

จัดทำโดย

นางสาวกัลย์ธีรา สีลานนท์
นักวิเทศสัมพันธ์ชำนาญการพิเศษ
กลุ่มงานสมาคมรัฐสภาและสมาคมเลขาธิการรัฐสภา
สำนักองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

นางสาวสมสกุล ลิขนะจุล
นักวิเทศสัมพันธ์ชำนาญการ
กลุ่มงานกิจการพิเศษ
สำนักองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ตรวจทานโดย

นางบุญตริกา ชุณหะนันท์
ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานสมาคมรัฐสภาและสมาคมเลขาธิการรัฐสภา
สำนักองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ภาคผนวก

นโยบายสาธารณะกับการประเมินผลในมิติรัฐสภา
กรณีศึกษาสภาผู้แทนราษฎรราชอาณาจักรโมร็อกโก

โดย

นาฎิบบ อิลคอดี
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรราชอาณาจักรโมร็อกโก

แปลโดย

นายชูชาติ พุฒเพ็ง

นักวิเทศสัมพันธ์ชำนาญการพิเศษ

กลุ่มงานภาษาสเปน เยอรมันและอาหรับ

สำนักภาษาต่างประเทศ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ประเด็นนำเสนอ

- บทนำ
- นิยามการประเมินนโยบายสาธารณะ
- วัตถุประสงค์การประเมิน
- เกณฑ์และวิธีการ
- ประเภทการประเมิน
- หน่วยงานประเมินและรูปแบบกิจกรรม
- กรณีศึกษา

บทนำ

นโยบายสาธารณะเป็นเรื่องสำคัญที่ไม่อาจก้าวข้ามได้ เพราะมีความเชื่อมโยงกับหน่วยงานและภาคส่วนต่าง ๆ โดยรัฐสภามีบทบาทสำคัญและให้หลักประกันผลพวงที่เกิดขึ้นจากการตรากฎหมายตามระบอบประชาธิปไตย ทั้งนี้ การประเมินนโยบายสาธารณะของรัฐบาลถือเป็นอำนาจหน้าที่สำคัญของรัฐสภาด้วยเช่นกัน เพราะการประเมินผลสัมฤทธิ์จากนโยบายสามารถกำหนดเป้าหมายการดำเนินการหรือแนวทางเพื่อจัดระเบียบการตรากฎหมายให้เกิดประสิทธิภาพได้ และยังเป็นกลไกที่นอกเหนือการตรวจสอบหรือถ่วงดุลตามอำนาจปกติของรัฐสภาที่ดำเนินการอยู่แล้ว ดังนั้น หากมีการประเมินเชิงนโยบายเพิ่มเติมอีกทางหนึ่ง จะยิ่งทำให้โครงการที่เกี่ยวข้องกับนโยบายสาธารณะมีประสิทธิภาพมากขึ้นได้อย่างมีนัยสำคัญ

ทั้งนี้ หากมองถึงเครื่องมือสนับสนุนการบังคับใช้กฎหมายจะเห็นว่า การประเมินนับเป็นส่วนสำคัญในการแนะแนวการดำเนินนโยบาย เพราะทำให้สมาชิกรัฐสภามีแนวทางเพื่อจัดทำข้อเสนอและแสดงความคิดเห็น เพื่อให้รัฐสภาออกกฎข้อบังคับที่เป็นอิสระจากการยึดโยงหรืออยู่ใต้อาณัติและอุดมการณ์ของพรรคการเมือง นอกจากนี้ กลไกการประเมินจะส่งผลให้เกิดการอภิปรายของรัฐสภาในประเด็นต่าง ๆ รอบด้านทั้งการประสานงานการจัดการนโยบายสาธารณะ เป็นต้น

การนำเสนอเรื่องนี้มุ่งเน้นถึงประสบการณ์ด้านการประเมินที่เกิดขึ้นในสภาผู้แทนราษฎรราชอาณาจักร莫ร็อกโก ซึ่งน่าจะเป็นประโยชน์กับหน่วยงาน/โครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผล เนื่องจากบทที่ได้นำเสนอมีประเด็นต่าง ๆ มากมาย ทั้งนิยาม กรณีสึกษา อีกทั้ง ยังเป็นการหาคำตอบให้อีกหลายคำถามที่เกิดขึ้น เช่น การประเมินคืออะไร ข้อดีมีอย่างไร และรูปแบบการประเมินจะบรรลุผลได้อย่างไร

๑. นิยามการประเมินนโยบายสาธารณะ

การประมวลคำจำกัดความเกี่ยวกับการประเมินนโยบายสาธารณะนับว่าเป็นเรื่องยาก เนื่องจากกระบวนการประเมินมีความหลากหลายและมีความพิเศษเฉพาะด้าน ไม่ใช่กระบวนการที่มีการกำหนดไว้อย่างที่เคยดำเนินการมาในอดีต เช่นเดียวกับกระบวนการของฝ่ายรัฐสภาเพื่อประเมินนโยบายสาธารณะในประเทศต่าง ๆ มีการกำหนดนิยามหรือคำจำกัดความที่ต่างกัน ซึ่งตามข้อเท็จจริงคำจำกัดความของการประเมินจะเน้นที่ความสำคัญในการให้ข้อมูลและสร้างการรับรู้เกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ รวมทั้งโครงการและผลกระทบที่เกิดจากนโยบายสาธารณะ

หากมองในมิติของกฎหมายพบว่า กฎหมายรัฐธรรมนูญและข้อบังคับของสภาผู้แทนราษฎรราชอาณาจักร莫ร็อกโก ได้ระบุนิยามการประเมินไว้ว่า คือกระบวนการที่เกิดระหว่างการวิเคราะห์ วิจัย มีเป้าหมายเพื่อกำหนดผลลัพธ์ของการดำเนินนโยบายและโครงการสาธารณะผ่านกระบวนการเปรียบเทียบผลกระทบที่เกิดจากกลุ่มเป้าหมายในสังคมกับระดับเป้าหมายที่วางไว้โดยมีตัวแปรสำคัญที่มีผลทำให้การประเมินบรรลุเป้าหมาย

อย่างไรก็ตาม อาจกล่าวได้ว่าไม่มีคำจำกัดความที่ตรงกันหรือเหมือนกันและถือเป็นข้อยุติ เพียงแต่การกำหนดคำจำกัดความควรยึดโยงกับประเด็นหรือเรื่องที่ประเมิน รวมถึงกิจกรรมสำหรับการประเมินว่ามีความใกล้เคียงกันมากน้อยเพียงใด

❖ การประเมินกับการตรวจสอบ

การประเมินมีความโดดเด่นกว่ารูปแบบการตรวจสอบทั่วไปหรือระบบตรวจสอบภายใน ซึ่งทั้งสองแนวทางดังกล่าวอาจยึดโยงกับมาตรการและบรรทัดฐานภายในของหน่วยงานนั้น ๆ เป็นหลัก ทั้งการใช้หลักเกณฑ์ กระบวนการ มาตรการทางกฎหมายหรือระบบการบริหารจัดการ แต่สำหรับการประเมินสามารถ

แก้ปัญหาได้ หากพิจารณาผลกระทบและการสร้างคุณค่าของกิจกรรมในลักษณะที่มีความเป็นกลาง แยกตัวเอง ออกจากปัญหา ในขณะที่การตรวจสอบในทางการเมืองหรือระบบถ่วงดุลของรัฐสภามักพบว่ามีการยึดโยง อยู่กับจุดยืนหรืออุดมการณ์ทางการเมือง หรือพรรคการเมืองที่ตนสังกัด ดังนั้น รูปแบบการประเมินจึงถือว่าเหมาะสม และมีประสิทธิภาพกว่าการตรวจสอบ เนื่องจากผลที่ได้จากการประเมินจะยังคงอยู่เป็นกรอบให้สามารถนำมา พิจารณาประกอบเป็นตรรกะที่วัดเชิงเปรียบเทียบเสมือนเป็นการสอบทานการดำเนินนโยบายหรือโครงการ ที่ผ่านกระบวนการพิจารณาของรัฐสภามาแล้วอีกชั้นหนึ่ง

❖ การวิจัยตามหลักวิชาการกับการประเมิน

การค้นคว้าวิจัยเชิงสังคมศาสตร์อาจไม่ตรงกับแนวทางการประเมิน เพราะไม่มีความอิสระจาก รูปแบบทางการเมือง เห็นได้จากกรณีที่นักวิจัยมีวาทะคำหนึ่งถึงกระบวนการประเมินแต่ไม่ใส่ใจเหตุผลข้อเท็จจริง ตามแบบแผนวัฒนธรรมการเมือง หรือนักวิจัยมีอารมณ์ร่วมกับบทบาทและการดำเนินนโยบายของนักการเมือง ทั้งอุดมการณ์และแนวคิด ทำให้การถ่ายทอดประเด็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ขาดความชัดเจน รวมทั้งมาตรการ และผลที่ได้รับก่อนนโยบายที่เข้าสู่กระบวนการประเมินขาดประสิทธิภาพ

๒. วัตถุประสงค์การประเมินในมิติของรัฐสภา

วัตถุประสงค์การประเมินมี ๓ ด้าน ประกอบด้วย ด้านวิชาการ ด้านกลไก และด้านมาตรการ

❖ ด้านวิชาการ

การประเมินมุ่งเน้นเนื้อหาเชิงวิชาการและการค้นคว้าเชิงเปรียบเทียบและเชิงพรรณนา โดยมีการ เก็บข้อมูลหรือกระบวนการงานสาธารณะไว้อย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ ต้องมีกิจกรรมมุ่งสาระเชิงวิชาการและมีปัจจัยสนับสนุน การประเมินที่ชัดเจน เช่น รายงานที่เกิดจากผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานของทุกฝ่ายทั้งรัฐสภา รัฐบาล และบริษัท ของสังคมโดยให้อยู่บนพื้นฐานข้อมูลเชิงสถิติและข้อเท็จจริงที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน

❖ ด้านกลไก

การประเมินมีส่วนผลักดันให้เกิดข้อคิดเห็นหรือเสนอแนะได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากกระบวนการ วิเคราะห์หรือการนำเสนอข้อพิจารณาเกิดจากการรับรู้โดยทั่วไปแบบสาธารณะ โดยมีการสังเคราะห์ประเด็น และทบทวนข้อชี้แนะทั้งเชิงยุทธศาสตร์และเชิงปฏิบัติร่วมด้วย ด้วยเหตุนี้เองการประเมินในมุมของสมาชิกรัฐสภา จะช่วยให้มีเครื่องมือสำหรับการเสนอข้อคิดเห็นที่เปรียบเทียบทางออกหรือข้อยุติให้รัฐสภาออกเป็น ระเบียบใช้บังคับในเรื่องนั้น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

❖ ด้านมาตรการ

การประเมินมีส่วนสนับสนุนให้ผู้ที่เกี่ยวข้องหรือผู้วางระบบสามารถออกมาตรการหรือกฎระเบียบที่ เหมาะสมกับสาธารณะ โดยครอบคลุมถึงหน้าที่ความรับผิดชอบเพื่อให้ทุกฝ่ายสามารถนำมาตราการที่ได้จากการ ประเมินมาใช้ในการดำเนินนโยบายให้อยู่ในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสม ทั้งนี้จะมีการนำรูปแบบการประเมินที่ได้ ผลลัพธ์ดีที่สุดมาสู่การปฏิบัติให้ครอบคลุมทั่วประเทศ ซึ่งสิ่งนี้เองถือเป็นพื้นฐานการมีส่วนร่วมสำคัญของรัฐสภา เพื่อบรรลุสู่เป้าหมายการบริหารบ้านเมืองที่ดี

๓. การประเมินนโยบายสาธารณะ เภณท์ และรูปแบบวิธี

การประเมินนโยบายสาธารณะมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผลลัพธ์ของนโยบายนั้น ๆ เกิดผลอย่างเป็น รูปธรรม โดยส่วนใหญ่ต้องมีการวางกรอบแนวทางที่ชัดเจนและแม่นยำ การบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ต้องมี

เกณฑ์การวัดผลที่เชื่อมโยงกับตรรกะชีวิตเชิงสถิติที่น่าเชื่อถือ ทั้งนี้มีเกณฑ์การวัดและประเมินผลที่ควรนำมาปรับใช้ให้เกิดความเหมาะสมได้ ดังนี้

❖ เกณฑ์การวัดแบบยืดหยุ่น

เกณฑ์นี้รวมเป้าหมายและมูลเหตุที่มีผลกับแนวทางการประเมินเชิงสาธารณะ และจะได้ผลดียิ่งขึ้นเมื่อตัวแปรที่มีผลครอบคลุมประเด็นปัญหาอย่างรอบด้านทุกมิติ และมีความเชื่อร่วมกันว่าการดำเนินการเช่นนี้จะสามารถแก้ปัญหาได้

❖ เกณฑ์การวัดแบบผสมผสานจากภายใน

เกณฑ์นี้ต้องมีการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์และกระบวนการบริหารโครงการ การดำเนินการให้ได้ผลต้องมีการบูรณาการความหลากหลายเชิงนโยบายและโครงการที่เข้าสู่กระบวนการประเมินอย่างรอบด้าน

❖ เกณฑ์การวัดแบบผสมผสานปัจจัยภายนอก

เกณฑ์นี้มีหลักประกันว่า เป้าหมายเชิงนโยบายที่เป็นกรณีเฉพาะสามารถผสมผสานกับนโยบายหรือโครงการที่หน่วยงานรับผิดชอบได้ดำเนินการหรือหน่วยงานอื่น ๆ ดำเนินการในห้วงเวลาเดียวกันแต่ต้องไม่เกิดภาวะขัดแย้งกัน

❖ เกณฑ์วัดค่าผลสัมฤทธิ์

เกณฑ์นี้ใช้ได้ผลกรณีที่เกิดเหตุการณ์จริงหรือการดำเนินการตามขั้นตอนอย่างเป็นรูปธรรมตามรูปแบบการดำเนินการที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ต้องไม่มีผลกระทบหรือการแทรกแซงจากปัจจัยภายนอก

❖ เกณฑ์การตอบสนอง

เกณฑ์นี้ได้จากรูปแบบข้อมูลเชิงเปรียบเทียบต่างกรรมต่างวาระระหว่างโครงการอื่น ๆ ที่มีขนาดโครงการและวัตถุประสงค์เหมือนกัน ซึ่งเกณฑ์นี้จะได้จากผลลัพธ์ที่เหมาะสม

❖ เกณฑ์ความยั่งยืนต่อเนื่อง

เกณฑ์นี้เน้นแนวทางการจัดบันทึกเหตุการณ์ที่โครงการได้ดำเนินไปภายใต้กรอบเวลาที่เหมาะสม แต่เกณฑ์การวัดจะได้ผลหรือไม่ขึ้นอยู่กับว่าโครงการว่ามีความต่อเนื่องหรือไม่

๔. ประเภทการประเมิน

การประเมินมีหลายประเภท หลายรูปแบบขึ้นอยู่กับระยะเวลา วิธีการที่ใช้ในการประเมิน ซึ่งระยะเวลาประเมินจะนำมาเทียบกับบทบาทและวิธีการเมืองซึ่งสังคมส่วนรวมดำเนินอยู่ รวมทั้งโครงการต่าง ๆ ที่เข้าสู่กระบวนการประเมิน โดยประเภทของการประเมินพอสรุปได้ ดังนี้

❖ การประเมินก่อนดำเนินโครงการ

การประเมินรูปแบบนี้ต้องดำเนินการก่อนการนำนโยบายภาครัฐเข้าสู่การปฏิบัติ ซึ่งมีการวิเคราะห์แนวทางการดำเนินการ เส้นทาง หรือสภาพการณ์เพื่อให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้การประเมินรูปแบบนี้มีส่วนสำคัญในการสนับสนุนการบริหารโครงการที่อยู่ระหว่างดำเนินการหรือหลังจากเสร็จสิ้นโครงการ

❖ การประเมินแบบคู่ขนาน

การประเมินรูปแบบนี้จะอยู่ระหว่างการดำเนินการโครงการหรือดำเนินนโยบาย ซึ่งต้องเน้นที่หลักการพื้นฐานทั่วไปมากกว่าเน้นที่ผลกระทบหรือผลลัพธ์ของโครงการที่ยังไม่บรรลุผลสัมฤทธิ์

❖ การประเมินหลังเสร็จสิ้นโครงการ

การประเมินรูปแบบนี้ต้องดำเนินการในช่วงท้ายหรือหลังจากโครงการหรือการดำเนินนโยบายเสร็จสิ้น เนื่องจากการประเมินรูปแบบนี้มีเป้าหมายสำคัญในการถอดบทเรียนหรือองค์ความรู้ที่ได้หลังเสร็จสิ้นโครงการ แต่อาจใช้ระยะเวลาสั้นเพื่อให้ได้ผลเชิงสถิติที่ดีที่สุด

สำหรับวิธีการประเมินมีหลากหลายวิธีพอสรุปได้ ดังนี้

❖ ประเมินตัวเอง

การประเมินวิธีนี้เจ้าของโครงการต้องจัดทำแบบประเมินภาระงานของตนเอง โดยยึดตามหลักการวัดความรู้ความสามารถ หรือขั้นตอนการดำเนินการ และแนวทางวิชาการเฉพาะด้าน

❖ ประเมินภายใน

วิธีการนี้เป็นการประเมินภายในหน่วยงานที่อยู่ในสังกัดเดียวกันโดยไม่มีหน่วยงานอื่น ๆ เกี่ยวข้อง

❖ ประเมินภายนอก

วิธีการประเมินโดยหน่วยงานอิสระจากภายนอกเป็นผู้ประเมิน ทั้งนี้ หน่วยงานที่ดำเนินการประเมินไม่มีความเชื่อมโยงใด ๆ กับนโยบายหรือโครงการที่เข้าสู่การประเมิน

๕. หน่วยงานและกิจกรรมการประเมินของสภาผู้แทนราษฎรราชอาณาจักรโมร็อกโก

สภาผู้แทนราษฎรราชอาณาจักรโมร็อกโกในสมัยประชุมปัจจุบัน มีการดำเนินการประเมินผลนโยบายสาธารณะ ซึ่งนับเป็นประสบการณ์ครั้งที่สองในฝ่ายของสภาผู้แทนราษฎร ทั้งนี้ถือเป็นการดำเนินการตามกรอบอำนาจหน้าที่ซึ่งบัญญัติไว้ตามกฎหมายรัฐธรรมนูญและข้อบังคับ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๕.๑ หลักการและข้อกำหนดตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและข้อบังคับว่าด้วยอำนาจของรัฐสภาต่อการประเมินนโยบายสาธารณะ ดังนี้

❖ รัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญปีพ.ศ. ๒๕๕๔ ได้บัญญัติเรื่องนี้ไว้ในหลายหมวด เพราะเห็นถึงสาระความจำเป็นเกี่ยวกับการประเมินผลการดำเนินนโยบายสาธารณะ ซึ่งสาระบัญญัติที่กำหนดไว้ในมาตรา ๗๐ ของรัฐธรรมนูญระบุว่า “ให้รัฐสภาที่มีอำนาจในฐานะองค์กรนิติบัญญัติในการออกเสียงเห็นชอบกฎหมายและตรวจสอบถ่วงดุลการบริหารงานของรัฐบาลพร้อมดำเนินการประเมินผลการดำเนินนโยบายสาธารณะ.....”

❖ ข้อบังคับสภาผู้แทนราษฎร

ข้อบังคับสภาผู้แทนราษฎรได้กำหนดบทที่เกี่ยวกับการประเมินผลนโยบายสาธารณะไว้ชัดเจนตั้งแต่ข้อบังคับที่ ๒๑๑-๒๑๗ โดยมีสาระสำคัญประกอบด้วย นิยามและคำจำกัดความการประเมินบทบาทผู้ประเมิน การดำเนินการศึกษา การนำผลลัพธ์สู่การปฏิบัติ โดยมีกรอบการดำเนินการ ดังนี้

ส่วนที่ ๑ เกี่ยวข้องกับหลักการพื้นฐานสำหรับการประเมินนโยบายสาธารณะ คำจำกัดความวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ชนิดของคำถามและชุดคำถามที่เกี่ยวข้อง

ส่วนที่ ๒ อธิบายถึงระบบและกระบวนการการประเมิน ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรใช้เป็นแนวทางการดำเนินการ ประกอบด้วย หลักการการดำเนินงาน บทบาทและอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ ส่วนที่ ๓ เครื่องมือวัดผล ตัวอย่าง แบบสอบถามที่ใช้ในการประเมินตามกรอบที่สภาผู้แทนราษฎร กำหนดไว้

๕.๒ ขั้นตอนและแนวทางการดำเนินการประเมิน

กระบวนการขั้นตอนการประเมินแบ่งออกเป็นสองระยะ ประกอบด้วย ๑) จัดทำโครงการกำกับดูแลการประเมิน ๒) จัดทำแนวทางการวิเคราะห์ผลลัพธ์

โครงการการประเมินที่สำนักงานสภาผู้แทนราษฎรดำเนินการมีดังนี้

- กำหนดนโยบายสาธารณะที่ต้องการประเมินและศึกษาวิเคราะห์การบริหารเชิงเทคนิค
- คัดเลือกแนวทางและวิธีการประเมินพร้อมระบุชื่อโครงการ ผู้รับผิดชอบ ขอบเขตการประเมิน
- ติดตามและดำเนินการประเมิน

สำนักงานสภาผู้แทนราษฎรได้กำหนดเกณฑ์และมาตรการไว้หลากหลายเพื่อนำมาใช้ในการประเมิน ดังนี้

๕.๒.๑ เกณฑ์/มาตรการที่มีผลต่อการประเมิน

สำนักงานสภาผู้แทนราษฎรได้กำหนดแนวทางการประเมินในประเด็นต่าง ๆ ที่มีการเสนอให้ศึกษาเป็นกรณีพิเศษและมีเป้าหมายให้การประเมินบรรลุเป้าหมายโดยได้คัดเลือกเกณฑ์หรือมาตรการที่นำมาใช้ประกอบการประเมิน พอสรุปได้ดังนี้

- ❖ เกณฑ์เชิงนโยบาย หมายถึง ความต้องการที่มีต่อการกำหนดนโยบายเพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนในทางที่ดีทั้งเชิงการเมือง วัตถุประสงค์ การเมืองและนโยบาย กฎหมาย กฎระเบียบ
- ❖ เกณฑ์การปฏิบัติ หมายถึง การลำดับความสำคัญ แผนการดำเนินการ การบริหาร ความโปร่งใส
- ❖ เกณฑ์ด้านเทคนิค หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูลข้อเท็จจริงจากการประเมินที่ผ่าน มาทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

หมายเหตุ ทุกข้อมูลที่เกิดจากการประเมินสามารถลดขั้นตอนและประหยัดงบประมาณ

- ❖ เกณฑ์การรับรอง หมายถึง ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดการร่วมมือระหว่างกัน

หมายเหตุ ไม่ควรเริ่มสู่กระบวนการประเมินหากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกิดความขัดแย้งกัน

เป็นที่ประจักษ์

- ❖ เกณฑ์การมีส่วนร่วม หมายถึง การวัดความร่วมมือจากภายนอกและผลการมีส่วนร่วมทั้งด้านเทคนิค สังคม เศรษฐกิจ ความคิดสร้างสรรค์

หมายเหตุ เหมาะสำหรับการประเมินที่ใช้ระยะเวลานานและผูกพันกับงบประมาณและมีตัวแปรจากหลายภาคส่วน

๕.๒.๒ การกำกับการประเมิน

สำนักงานสภาผู้แทนราษฎรได้กำหนดแนวทางกำกับการประเมินโดยมีการตั้งคณะทำงานหรือคณะกรรมการวิสามัญเพื่อศึกษาแนวทางการประเมิน โดยมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

กำกับดูแลกระบวนการประเมินตามแผนการดำเนินการที่ได้กำหนดไว้

ทบทวนการดำเนินการประเมินตามสภาพปัญหาที่พบหรือเกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ติดตามความเห็นและข้อเสนอแนะที่มีผลผูกพันกับฝ่ายรัฐบาลหรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
หมายเหตุ ระหว่างขั้นตอนและกระบวนการประเมิน คณะผู้ประเมินได้วางแนวทางไว้ ดังนี้

❖ การจัดทำประเมิน

การจัดทำประเมินมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดแผนการดำเนินงานและเป้าหมายสำคัญๆ โดยมีกระบวนการต่าง ๆ อาทิ การสรุปประเด็นปัญหาที่มีผลกับนโยบายสาธารณะ การดำเนินงานของราชการ ชุดคำถามสำหรับประเมิน กำหนดระยะเวลาดำเนินการ

❖ การยกร่างองค์ประกอบเพื่อประกอบการประเมิน

องค์ประกอบสำหรับอ้างอิงมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดประเด็นรายละเอียดและอธิบายหลักวิธีการประเมิน ซึ่งมีกรอบการดำเนินการดังนี้

- กรอบการประเมินนโยบายสาธารณะ
- เป้าหมายและวิธีการ
- ประเด็นการประเมิน หมายถึงกิจกรรม/โครงการ ประโยชน์ที่ได้รับ ระยะเวลา และนโยบายที่มีผลต่อพื้นที่/ภูมิศาสตร์
- ข้อบ่งชี้และคำชี้แจง
- เกณฑ์หรือมาตรการ การมีส่วนร่วมของประชาชน และหน่วยงานรับผิดชอบ
- รูปแบบการอำนวยความสะดวกที่คาดว่าจะเกิดขึ้น
- ระยะเวลาการดำเนินโครงการ
- ความชำนาญและประสิทธิภาพ
- แนวโน้มและกำกับดูแล
- การรวบรวมและการวิเคราะห์
ขั้นตอนนี้มีกระบวนการและแนวทาง ดังนี้
  - กำหนดข้อมูลข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้อง
  - รวบรวมข้อมูล เอกสาร ข้อเท็จจริง
  - เก็บข้อมูลในพื้นที่
  - วิเคราะห์แนวทางแก้ปัญหา
- การสรุปและข้อเสนอแนะ
ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการประเมิน
สรุปผลการประเมิน
เสนอแนะแนวทางการปรับปรุงเพื่อให้มีนโยบายสาธารณะที่ได้ผลลัพธ์สอดคล้องกันในทุกมิติ ทั้งการบริหาร กฎหมาย วิธีการ งบประมาณ
- จัดทำรายงาน

- รายงานผลลัพธ์ที่ได้จากชุดคำถามที่ใช้ในการประเมิน
- จัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลการดำเนินการในภาพรวม

❖ **หมายเหตุ** การรายงานผลการประเมินต้องมีการแสดงผลการประมวลผลการวิเคราะห์ บทสรุป ข้อเสนอแนะ และให้นำส่งสำนักประธานหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่บรรจระบุเบียบวาระการอภิปรายทั่วไปเพื่อพิจารณา

๖. กรณีศึกษา

สภาผู้แทนราษฎรราชอาณาจักรโมร็อกโกได้ดำเนินการประเมินโครงการไฟฟ้าชุมชน และโครงการบูรณาการเชื่อมโครงข่ายชนบทด้วยน้ำดื่มสะอาด โดยเป้าหมายของการประเมินครั้งนี้ เพื่อวัดผลประสิทธิภาพการดำเนินการตามแนวทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญในประเด็นเกี่ยวกับการประเมินและวางกรอบสำหรับสภาผู้แทนราษฎรใช้อ้างอิงสำหรับการประเมินนโยบายสาธารณะในโครงการอื่น ๆ ทั้งนี้ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีการลงพื้นที่จัดทำข้อมูลและสถิติพร้อมประเมินผลกระทบต่าง ๆ ของทั้งสองโครงการ โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาพื้นที่ชนบทและนำข้อเสนอแนะและความเห็นต่าง ๆ เสนอให้รัฐบาลพิจารณาเพื่อดำเนินการปรับปรุงนโยบายการพัฒนาชนบทให้เกิดผลเป็นรูปธรรม

จากวิธีการประเมินผลตามแนวทางดังกล่าว คณะผู้ประเมินได้ดำเนินการจัดทำกรอบคำถามไว้สามประเด็น รวมทั้งกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลลัพธ์ความสำเร็จ และปัญหาอุปสรรคความยุ่งยากที่เกิดขึ้นจากทั้งสองโครงการ ซึ่งการตั้งประเด็นคำถามสำหรับการประเมินจะช่วยให้เกิดผลลัพธ์และเกิดความเห็นแง่มุมต่าง ๆ นำมาใช้ประกอบการวิเคราะห์และแปรผลได้ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ ทั้งนี้ ได้กำหนดประเด็นคำถามไว้ ๓ ประเด็น ประกอบด้วย (ก) การเชื่อมโยงและการประสานงานภายใน (ข) คุณค่าหรือประโยชน์ที่พึงได้เชิงสังคมและเศรษฐกิจ (ค) ความเปลี่ยนแปลงของค่าเป้าหมาย

๖.๑ รูปแบบการจัดทำรายงาน

- การรายงานผลขั้นสุดท้ายจากคณะผู้ประเมิน มีองค์ประกอบสำคัญ ดังนี้
- เสนอโครงการเพื่อเข้าสู่ขั้นตอนการประเมินทั้งระบบ กระบวนการ ขั้นตอน วัตถุประสงค์ หน่วยงานผู้ประเมิน
  - ผลสัมฤทธิ์
  - วิเคราะห์ความเชื่อมโยง
  - ประเมินคุณค่าเชิงเศรษฐกิจ
  - การสรุปผลในประเด็นปัญหาที่มีการนำเสนอ
  - การเสนอแนะ เป็นการนำเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายสาธารณะและความเห็นที่เกิดจากปฏิบัติงาน ซึ่งมีส่วนในการยกระดับให้การดำเนินนโยบายของหน่วยงานที่เข้ารับการประเมินนำไปปรับใช้เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีขึ้น

หลังจากกระบวนการที่คณะผู้ประเมินดำเนินการจัดทำเสร็จสิ้นให้นำเสนอรายงานทั้งหมดเพื่อเข้าสู่กระบวนการอภิปรายในการประชุมสามัญทั่วไปที่ทุกฝ่ายในรัฐสภา รวมทั้งให้รัฐบาลเข้าร่วมการอภิปรายในประเด็นที่ประชาชนส่วนใหญ่ให้ความสนใจ